

BIBLIOTEKA MIEJSKA  
Radom

# PRZEGLĄD PEDAGOGICZNY

TYGODNIK

ORGAN TOW. NAUCZYCIELI SZKÓŁ ŚREDNICH I WYŻSZYCH

T. N. S. W.

POD REDAKCJĄ HENRYKA GALLEGÓ

Nr. 1—2

Warszawa, 14 stycznia 1933 r.

R. LII (17)

## Sprawozdanie T. N. S. W. za rok 1932

### Część II

(Część I: Sprawozdanie Zarządu Głównego, ukazała się w Nr. 37 r. 1932).

### XI. Okręgi T. N. S. W.

W okresie sprawozdawczym T. N. S. W. dzieliło się na następujące Okręgi, które odpowiadały Okręgom Szkolnym: 1) Okrąg Krakowski, obejmujący obszar Okręgu Szkolnego Krakowskiego, t. j. Województwa Krakowskie i Kieleckie; 2) Okrąg Lubelski, obejmujący teren Okręgu Szkolnego Lubelskiego, t. j. Województwo Lubelskie; 3) Okrąg Lwowski, obejmujący teren Okręgów Szkolnych Lwowskiego, Wołyńskiego i 4 Województw, mianowicie: Lwowskiego, Stanisławowskiego, Tarnopolskiego i Wołyńskiego; 4) Okrąg Łódzki, obejmujący teren Okręgu Szkolnego i Województwa Łódzkiego; 5) Okrąg Pomorski, obejmujący obszar Okręgu Szkolnego Pomorskiego i Województwa Pomorskiego; 6) Okrąg Poznański, który obejmował obszar Okręgu Szkolnego Poznańskiego i Województwa Poznańskiego; 7) Okrąg Śląski, obejmujący obszar Województwa Śląskiego; 8) Okrąg Warszawski na obszarze Okręgu Szkolnego Warszawskiego i Województw: Warszawskiego i Białostockiego; 9) Okrąg Wileński na obszarze Okręgu Szkolnego Wileńskiego i Województw: Wileńskiego i Nowogrodzkiego.

Niezależnie od tego istniały 2 Koła na obszarze Okręgu Szkolnego Poleskiego, które nie były zorganizowane w samodzielny Okrąg T. N. S. W. i nie zostały przydzielone do żadnego z istniejących Okręgów T-wa.

Wskutek zmiany terytorjalnej dotychczas istniejących Okręgów Szkolnych, dokonanej na zasadzie rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 7 lipca 1932 roku, zgodnie z wymaganiami artykułów 6 i 52 statutu T. N. S. W. należało przeprowadzić odpowiednią reorganizację Okręgów Towarzystwa. Ponieważ jednak taka reorganizacja w środku roku wprowadziłaby zamieszanie i utrudniła

funkcjonowanie niektórych agend Towarzystwa, przeto pełny Zarząd Główny na posiedzeniu swem w dniu 16 października 1932 na wniosek Prezydium postanowił dokonać wymaganej przez statut zmiany organizacji Okręgów, poczynawszy od Nowego Roku 1933. Na podstawie tej uchwały Zarządu Głównego wydano odpowiednie zarządzenia do zainteresowanych Okręgów i Kół. Wobec tych zarządzeń przestają istnieć Okręgi T. N. S. W.: Łódzki i Pomorski; Koła, znajdujące się na ich obszarze przydzielone zostały z Okręgu Łódzkiego — do Okręgu Warszawskiego, a z Okręgu Pomorskiego do Okręgu Poznańskiego T. N. S. W. Koła, które należały do Okręgu Warszawskiego T. N. S. W., a obecnie leżą na terenie Okręgu Szkolnego Wileńskiego, przyłączone zostały z dniem 1 stycznia 1933 — do Okręgu Wileńskiego T. N. S. W.; Koła, które należały do Okręgu Warszawskiego T. N. S. W., a obecnie znajdują się na terenie Okręgu Szkolnego Poleskiego, przyłączone zostały z dniem 1 stycznia 1933 r. do Okręgu T. N. S. W. w Brześciu nad Bugiem. W Łodzi i w Toruniu, siedzibach Zarządów Okręgów Łódzkiego i Pomorskiego, zostaną utworzone delegatury okręgowe dla załatwiania najpilniejszych spraw i pośredniczenia pomiędzy Kołami a Zarządami nowych Okręgów.

## I. Sprawozdanie Zarządu Okręgu Krakowskiego T. N. S. W.

Zarząd Okręgu Krakowskiego T. N. S. W. w roku sprawozdawczym stanowił: dr. Jan St. Bystron, prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego, jako przewodniczący, dyr. dr. Tadeusz Wroniewicz, jako zastępca przewodniczącego, dr. Antoni Mikulski, em. dyrektor seminarjum nauczycielskiego, jako skarbnik, Marjan Deszcz, jako sekretarz, członkowie z Krakowa: Wacław Babulski, Stanisław Dańkowski, Władysław Koch, Józef Szaflarski, ks. dr. Jan Szymeczko, inż. Witold Wierzechowski i z prowincji: Karol Kautzki z Tarnowa, Idefons Sikorski z Częstochowy, dyr. dr. Stanisław Szeligiewicz z Brzeska. Nadto w skład pełnego Zarządu Okręgowego wchodził na podstawie art. 56 statutu przewodniczący wszystkich Kół w Okręgu, liczących ponad 25 członków, oraz przewodniczący Okręgowej Sekcji Wychowania Fizycznego kol. Józef Figna z Krakowa.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 1 posiedzenie pełnego Zarządu Okręgowego, 7 posiedzeń Wydziału, 2 posiedzenia Prezydium.

Kontakt z Kołami Zarząd Okręgowy utrzymywał zapomocą osobnych kart sprawozdawczych, rozsyłanych co dwa miesiące, informujących Zarząd o liście członków w Kołach i działalności Zarządów Kół. Nadto Zarząd rozesłał 11 okólników i kwestionariuszy (w sprawie Domu Wypoczynkowego w Krynicy, Funduszu dla bezrobotnych kolegów, wolnych miejsc w willi „Maryśka” w Krynicy, komunikat w tejże sprawie do dyrekcji gimnazjów, w sprawie Biura Pośrednictwa Pracy, imiennego wykazu członków, w sprawie okólników Zarządu Głównego Nr. 3 i 4, o położeniu zawodowym nauczycieli szkół średnich i w innych sprawach bieżących).

Przy Zarządzie Okręgowym istniał Fundusz pośmiertny, do którego należało 301 kolegów. Dochody tego funduszu wynosiły zł. 5.405 gr. 60, rozchody stanowiły: 3.705—, jako zapomogi dla rodzin zmarłych kolegów i zł. 94.84 wydatków administracyjnych. Saldo wynosiło zł. 1.603 gr. 73 oraz 121.42 dolarów amerykańskich funduszu żelaznego. Nadto Zarząd Okręgowy stworzył Fundusz dla kolegów bezrobotnych, którego dochody wynosiły zł. 668 gr. 69, z nich wypłacono 9 zapomóg na sumę zł. 425—.

Dla kontynuowania prac około budowy Domu Wypoczynkowego w Krynicy stworzono osobną komisję, która starała się o wykonanie planów przebudowy domu, pertraktowała z Zarządem dóbr i lasów hr. Stadnickiego w Nawojowej w sprawie robót stolarskich i t. p. Obecnie dalsze prace około wykończenia domu przejął Zarząd Główny T. N. S. W.

Zarząd zorganizował dla członków w okresie wakacyjnym kolonję w Muszynie i wydzierżawił w Krynicy willę „Maryśka”, jako miejsce wypoczynkowe dla kolegów.

Prezes Zarządu Okręgowego interwenjował w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Krakowskiego w sprawach przydzielania nauczycieli szkół średnich do szkolnictwa powszechnego. Stosunek władz szkolnych do Zarządu Okręgowego był życzliwy.

Z ważniejszych uchwał, powziętych na posiedzeniach Zarządu, należy wymienić następujące: wniosek o zwolnienie Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia To-



warzystwa, wniosek o interwencję u władz centralnych w sprawie przenoszenia nauczycieli szkół średnich do szkolnictwa powszechnego i wniosek o zmniejszenie wysokości składki członkowskiej

## II. Sprawozdanie Zarządu Okręgu Lubelskiego.

Skład Zarządu Okręgu Lubelskiego stanowili: dr. Henryk Życzynski, dyr. pryw. gimn. i prof. uniwersytetu lubelskiego, jako przewodniczący, dr. Ludwik Zengteller, jako zastępca przewodniczącego, Stanisław Dulewicz, jako sekretarz, Józef Makarewicz, jako skarbnik, i członkowie: Ignacy Badyoczek, Zofia Bielska, Bernard Euchole, Kazimierz Chmielewski, dr. Kazimierz Frycz, Tadeusz Gajewski, ks. dyr. Kazimierz Gostyński, dr. Ludwik Kamykowski, dyr. dr. Wacław Nartowski, Władysław Mickiewicz, dyr. Alfred Romanowicz, Stanisław Ryczyński, Stanisław Rostkowski, Zygmunt Tołwiński.

W okresie sprawozdawczym odbyły się 2 posiedzenia pełnego Zarządu Okręgowego, jedno w maju, drugie w grudniu. Na tem ostatniem zebraniu ułożono program pracy i powzięto uchwały, które mają na celu większy kontakt Zarządu Okręgowego z Kołami, nadto odbyło 3 posiedzenia Prezydium.

Kontakt z Kołami odbywał się głównie na posiedzeniach Zarządu Okręgowego, na których były reprezentowane wszystkie Koła.

Zarząd interwenjował w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lubelskiego w 2-ch wypadkach, udzielił doraźnej pomocy materialnej jednemu bezrobotnemu koledze.

Na terenie okręgu funkcjonuje fundusz pożyczkowy i pogrzebowy.

Wybrano z pośród członków Zarządu Okręgowego Komisję, która ma rozpastrzyć możliwości i warunki kupna domu wypoczynkowego w Kazimierzu nad Wisłą.

## III. Sprawozdanie Zarządu Okręgu Lwowskiego.

Skład Zarządu Okręgowego w okresie sprawozdawczym stanowili: dr. Stefan Kuczyński, jako przewodniczący, dr. Piotr Zygmunt Dąbrowski, jako zast. przewodniczącego, Gerard Pola, jako sekretarz, Stanisław Cygan, jako zast. sekretarza, Kajaetan Golczewski, jako skarbnik, oraz jako członkowie: Jadwiga Diannowa, dyr. Szczepan Jasiewicz, Eugenjusz Kosiński, dr. Ryszard Skuński, Stanisław Wilk, wszyscy ze Lwowa; z prowincji: dyr. Tadeusz Kaniowski z Kamionki Str., dyr. Zygmunt Skorski z Przemyśla, dyr. Wawrzyniec Wilk z Rzeszowa. Jako weryfikacji wchodził w skład Zarządu Okręgowego: Tadeusz Dregiewicz, przewodniczący Okręgowej Sekcji Wychowania Fizycznego, dyr. dr. Petyniak-Sanecki, przewodniczący Okręgowej Sekcji Szkolnictwa Zawodowego, dr. Leon Kisiel, delegat Zarządu Okręgu Lwowskiego dla Okręgu Szkolnego Wołyńskiego w Zdobunowie, dyr. Jan Szmyt, przewodniczący Okręgowego Komitetu Opieki nad Zdrowiem Młodzieży oraz prezesi Kół, liczących ponad 25 członków: Wojciech Moroń z Drohobycz, Józef Steczko z Jarosławia, Tadeusz Urbański ze Lwowa, dr. Tomasz Wasik z Przemyśla, ks. Andrzej Łukasiewicz z Rzeszowa, Jan Bilyk z Sambora, Witold Dąbrowski ze Stanisławowa, Zdzisław Żerebecki z Tarnopola, Karol Węgrzynowski ze Strypa.

Wymienieni wyżej koledzy oprócz weryfikatorów oraz kol. prezesa St. Kuczyńskiego, Gerarda Poli, St. Cygana, K. Golczewskiego, J. Diannowej, Z. Skorskiego, W. Wilka, wybranych w r. 1931, zostali wybrani na dorocznem Walnem Zgromadzeniu Okręgu, odbytem we Lwowie dnia 20 marca r. b.

Prezes dr. St. Kuczyński nie urzędował, Wydział Zarządu Okręgowego Lwowskiego udzielił mu bowiem na jego życzenie urlopu do Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia, które odbyło się w dniu 15 maja r. b. we Lwowie. Na tem Zgromadzeniu przyjęto rezygnację kol. prezesa St. Kuczyńskiego, wybrano prezesem dotychczasowego wiceprezesa dr. Piotra Zygmunta Dąbrowskiego, wiceprezesem wybrany został kol. Jan Zakrzewski.

Zgłosił również rezygnację z godności zastępcy członka Zarządu Okręgowego z powodu złego stanu zdrowia kol. Edward Skarbiński. Rezygnację tę przyjęto na posiedzeniu Wydziału w dniu 7 listopada r. b.

Dr. Petyniak-Sanecki z powodu nawału zajęć zawodowych złożył godność przewodniczącego Okręgowej Sekcji Szkolnictwa Zawodowego, wobec czego Sekcja ta nie miała przewodniczącego i znajdowała się w zastoju.

W okresie sprawozdawczym, t. j. od 1 kwietnia r. b. odbyły się 2 posiedzenia pełnego Zarządu Okręgowego, 7 posiedzeń Wydziału, 6 posiedzeń Pracydium. Nadto zwołano dwa Walne Zgromadzenia Okręgu we Lwowie — w dn. 20 marca r. b. i Nadzwyczajne w dniu 15 maja r. b.

Zarząd Okręgu utrzymywał kontakt z Kołami zapomocą korespondencji (wysłano do Kół pism 68, otrzymano z Kół 106 pism) i okólników, których wysłano 5 i wizytacyj Kół przez delegatów Zarządu Okręgowego, których odbyło 4. Wizytowano Koła w Żółkwi, Krośnie, Drohobyczu i Tarnopolu.

Z Sekcyj Okręgowych najbardziej żywą działalność wykazuje Komitet Opieki nad Zdrowiem Młodzieży, który od szeregu lat istniał na terenie Koła Lwowskiego T. N. S. W., a z dniem 2 czerwca, na podstawie uchwały Wydziału Zarządu Okręgowego, stał się organem Zarządu Okręgowego.

Zarząd Okręgowy interwenjował w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego w 24 sprawach, dotyczących nadania posad nauczycielskich, wypłaty kosztów przeniesienia, wypłat należności za egzaminy dojrzałości eksternów, w sprawie zatwierdzenia na stanowisku kierownika względnie nauczyciela w zakładach naukowych prywatnych i w wielu innych.

Stanowisko władz szkolnych okręgowych wobec przedstawicieli Zarządu Okręgowego było zawsze życzliwe.

Zorganizowane w ubiegłym roku biuro porad prawnych pod kierunkiem prof. dr. Allerhanda było czynne i w roku sprawozdawczym i udzielało informacji i wskazówek prawnych kolegom, dotkniętym redukcją lub przedwczesnym przeniesieniem na emeryturę.

Zarząd Okręgowy Lwowski administrował funduszami: pośmiertnym, im. A. Mickiewicza, im. Czerneckich, im. Sobieńskiego (patrz str. 21).

Zarząd Okręgowy Lwowski wydaje, wychodzące od roku 1885 czasopismo „Muzeum”, poświęcone sprawom wychowania i szkolnictwa (patrz str. 22).

W roku sprawozdawczym Zarząd Okręgowy rozpoczął wydawanie Biuletynu Informacyjnego dla Kół swego Okręgu. Dotychczas wyszedł 1 numer.

Dnia 10 lipca r. b. Zarząd Okręgowy w obecności przedstawicieli władz dokonał otwarcia domu T. N. S. W. w Siankach, przeznaczonego na kolonje wakacyjne dla młodzieży szkół średnich. W domu tym w okresie sprawozdawczym przebywały kolonje wakacyjne przez lipiec i sierpień, składające się z 80 uczniów każda. Podobną kolonję Zarząd Okręgowy zorganizował w Marjampolu, z której również korzystało 80 uczniów.

Propagandy prasowej na szerszą skalę Zarząd Okręgowy nie mógł prowadzić, ograniczał się jedynie do zamieszczania w prasie miejscowej komunikatów w sprawach bieżących.

Zarząd Okręgowy utrzymywał stały kontakt z Chrześcijańsko-Narodowym Stowarzyszeniem Nauczycielstwa Szkół Powszechnych, oraz pracował w Komitecie Nauczycielskim do zwalczania bezrobocia ze wszystkimi innymi organizacjami nauczycielskimi.

#### IV. Sprawozdanie Zarządu Okręgu Łódzkiego.

W roku sprawozdawczym skład Zarządu Okręgowego stanowili: dyr. Kazimierz Koszyk, jako przewodniczący, wiz. Franciszek Oziebły, jako zastępca przewodniczącego, Ludwik Kowalczyk, jako sekretarz i Kazimierz Wąsowski, Piotr Gorczykowski, Zenon Keppe, Józef Kowalczyk, Konstanty Wiśniewski i Wanda Wrzesińska, wszyscy z Łodzi; Stanisław Nowosielski z Kalisza, Henryk Popowski z Piotrkowa, Kazimierz Sadłowski z Tomaszowa Maz. Jako wiryliści wchodzili w skład Zarządu: Jan Michałski z Kalisza, Tadeusz Czapczyński z Łodzi (ustąpił z dn. 7.X 1932), Janusz Munkiewicz z Piotrkowa i ks. Marjan Kluszczyński z Radomska.

W okresie sprawozdawczym odbyło się trzy posiedzenia Wydziału i dwa posiedzenia Prezydium.

Kontakt z Kołami Zarząd Okręgowy utrzymywał zapomocą korespondencji, wysłano 3 okólniki i 1 kwestionariusz. Nadto wizytowano 2 Koła.



W Kuratorjum Okręgu Szkolnego Zarząd interwenjował 3 razy. Stosunek władz szkolnych do wystąpień Zarządu Okręgowego — dobry.

Pomoc materialna dla kolegów ujawniła się w działalności przedstawiciela Zarządu Okręgowego w wojewódzkim Komitecie dla spraw bezrobocia, a w szczególności w uzyskaniu zapomóg dla 3 bezrobotnych kolegów oraz przez udzielenie jednorazowego wsparcia z funduszy ogólnych Zarządu Okręgowego.

Przy Okręgu istnieje stała Komisja Prasowa, która informuje społeczeństwo zapomocą prasy miejscowej o sprawach szkolnictwa i nauczycielstwa.

Z powodu zamierzonej od 1 stycznia 1933 r. likwidacji Okręgu T. N. S. W. w Łodzi, działalność Zarządu Okręgowego nie wykazała w okresie sprawozdawczym żywszego tempa.

## V. Sprawozdanie Zarządu Okręgu Pomorskiego.

Zarząd Okręgu Pomorskiego składał się z kol. Józefa Zagórskiego, jako przewodniczącego, dyr. Stanisława Riessa, jako zastępcy przewodniczącego, Henryki Kulczyckiej, jako sekretarki, Stefanji Ornasówny, jako zastępczyni sekretarki, Antoniny Stadniczeńkowej, jako skarbniczki i z członków: Aleksego Makowskiego, ks. Stanisława Głowczewskiego, dyr. Tomasza Targowskiego, Jana Szyca, Sergjusza Białoszyńskiego, wszystkich z Torunia, pułk. Wiktora Romańskiego z Chełmna, Wilhelma Tyszkowskiego z Wejherowa, dyr. Henryka Kozubskiego z Chojnic. Jako wryliści wchodził w skład Zarządu Okręgowego prezesi Kół, liczących ponad 25 członków, a mianowicie: kol. Mieczysław Kwiatkowski z Torunia, dyr. Jan Puppel z Grudziądza, dr. Aleksy Majewski z Gdyni, kol. Roman Kamiński, jako przewodniczący Sekcji Szkolnictwa Zawodowego z Torunia.

W okresie sprawozdawczym odbyło się jedno posiedzenie pełnego Zarządu Okręgowego i 4 posiedzenia Wydziału.

Kontakt z Kołami utrzymywany był zapomocą pism, okólników, których wysłano 7, oraz przez wizyty prezesu Okręgu, który odwiedził Koła w Chełmnie i Tczewie, i członków Zarządu Okręgowego, którzy wizytowali Koła w Wejherowie i Chełmnie.

W Kuratorjum Okręgu Szkolnego Pomorskiego interwenjowano w 4 sprawach, dotyczących przeniesień kolegów, oraz w sprawie organizowania kursów przygotowawczych do gimnazjum w Gnieźnie i Tczewie. Stosunek władz kuratorskich do organizacji — dodatni.

Zarząd Okręgowy współdziałał z uniwersyteciem poznańskim w organizowaniu wykładów powszechnych przy pomocy Kół T. N. S. W. na terenie Okręgu.

## VI. Sprawozdanie Zarządu Okręgu Poznańskiego.

Skład Zarządu Okręgowego Poznańskiego stanowili: dr. Władysław Kowaleńko, jako przewodniczący, Eugenjusz Flis — jako zastępca przewodniczącego, Jan Duda jako skarbnik, Franciszek Kałużny, jako sekretarz oraz członkowie z Poznania: Zygmunt Dąbrowski, Leonard Klóskowski, Tadeusz Kuchinka, Jan Miętus, Marja Raabówna, Stefan Schmidt, dr. Julian Waga, Stanisław Zaczek i członkowie zamiejscowi: Edward Bondera z Inowrocławia, dyr. Marcin Celiąg z Rawicza, Stanisław Komeza z Ostrowia, Czesław Mager z Krotoszyńska, Roman Molski z Inowrocławia, Wiktor Pietzonka z Bydgoszczy i Józef Wernerowski z Leszna.

W okresie sprawozdawczym odbyły się dwa posiedzenia pełnego Zarządu Okręgowego, siedem posiedzeń Wydziału i siedem posiedzeń Prezydium.

Kontakt z Kołami Okręgu utrzymano zapomocą okólników, kwestionariuszy oraz wizytacji.

Przy Zarządzie Okręgowym funkcjonuje Sekcja Okręgowa Wychowania Fizycznego (patrz sprawozd. str. 7—8). Nadto istnieje Komisja pośrednictwa pracy i Biuro porad prawnych.

W Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego interwenjowano z pomyślnym wynikiem w sprawach kursów, prowadzonych przez Koło Poznańskie T. N. S. W. i w różnych sprawach osobistych kolegów. Stosunek władz szkolnych do Zarządu Okręgowego przychylny.

Przy Zarządzie Okręgowym istnieje Fundusz pomocy dla kolegów bezrobotnych, który rozporządzał sumą zł. 300, wydano 1 zapomogę w kwocie zł. 100.

Zarząd Okręgowy wydał jeden numer (5) Biuletynu.

Z innemi organizacjami nauczycielskimi stosunki były poprawne. Z inicjatywy Zarządu Okręgowego w porozumieniu ze wszystkimi organizacjami nauczycielskimi urządzono uroczyste pożegnanie ustępującemu Kuratorowi dr. Namysłowi.

Zarząd Okręgowy w okresie sprawozdawczym wynajął własny lokal, składający się z dwóch pokoiów z urządzeniem noclegowem na jedną osobę.

## VII. Sprawozdanie Zarządu Okręgu Śląskiego.

Na Walnem Zebraniu Okręgu Śląskiego, odbytem w dniu 5, 6 marca 1932 wybrano Zarząd Okręgowy w następującym składzie:

Jana Wielebińskiego, jako przewodniczącego, dr. Tytusa Zajączkowskiego i dyr. Franciszka Kutscha, jako zastępców przewodniczącego, Jerzego Lubosa, jako sekretarza, Leona Drożdża, jako zastępcę sekretarza, Jana Smcłenia, jako skarbnika, Józefa Trzosa, jako zastępcę skarbnika oraz członków: Antoniego Rożnowskiego, dr. Wilima Franciśca, Marię Hłasko-Pawlicową, Florjana Nowaka, Karola Brońca i Franciszka Kulisiewicza.

W okresie sprawozdawczym kol. Antoni Rożnowski i Marja Hłasko Pawlicowa zgłosili swą rezygnację z godności członków Zarządu Okręgu. Na ich miejsce weszli wybrani zastępcy członków kol. Józef Hess i Karol Tarchatka.

Odbyto 6 posiedzeń pełnego Zarządu Okręgowego, dwa Wydziału i 7 posiedzeń Prezydium. Ogólnych Zjazdów okręgowych nie zwoływano.

Kontakt z Kołami Okręgu utrzymywano za pośrednictwem okólników, których wysłano 3, i zwoływania posiedzeń plenarnych przewodniczących Kół, których odbyło 6.

W Wydziale Oświecenia Publicznego Województwa Śląskiego interwenjowano wielokrotnie w sprawach ogólnego znaczenia, jak w sprawie rozszerzenia ustawy o ustroju szkolnym z dnia 11 marca 1932 na Śląsk, w sprawie uruchomienia dziennego gimnazjum T. N. S. W. dla młodzieży i wieczornego gimnazjum dla dorosłych w Katowicach i Król. Hucie, w sprawie zaangażowania lekarek dla Śląskiej Pomocy Lekarskiej i innych, oraz w sprawach osobistych poszczególnych członków w związku z ich przeniesieniem, zwolnieniem lub przejściem w stan spoczynku.

Zarząd Okręgowy opracował i wniósł do władz wojewódzkich dwa memorjały w sprawie rozszerzenia Ustawy o ustroju szkolnym i w sprawie weryfikacji.

Stosunek władz Wydziału Oświecenia do wystąpień Zarządu Okręgowego był zycielwy.

Zarząd Okręgowy posiada stałego referenta prasowego, który informuje społeczeństwo miejscowe za pośrednictwem prasy o ważniejszych pracach Towarzystwa.

Zarząd Okręgowy za zgodą Zarządu Głównego w Warszawie zaniechał rozpoczętej od roku budowy domu wypoczynkowego w Wiśle i postanowił parcele w Wiśle wraz z rozpoczętą budowlą sprzedać. Natomiast za zezwoleniem i pomocą finansową Zarządu Gł. zakupił w Polanie parcelę o powierzchni 9000 m<sup>2</sup>, na której zamierza wybudować dom wypoczynkowy. Dla szybszego zrealizowania swych zamierzeń Zarząd Okręgowy zaciągnął wśród członków pożyczkę.

## VIII. Sprawozdanie Zarządu Okręgu Warszawskiego.

W okresie sprawozdawczym w skład Zarządu Okr. Warszaw. wchodził: kol. Stanisław Świetlicki, jako przewodniczący, dr. Marjan Reiter, jako zastępca przewodniczącego, Tadeusz Uhma, jako sekretarz, Xawery Szwarc, jako skarbnik oraz jako członkowie z Warszawy: Marja Ossowska, Walerja de Tilly, Kazimierz Koniuszewski, dr. Ignacy Kozielski, ks. Stefan Piotrowski, Henryk Podlewski, i z prowincji: Wacław Antosiewicz z Mińska Mazowieckiego, Julja Kisielewska z Płocka i Wacław Mysłicki z Grodna.

Pełny Zarząd Okręgowy odbył jedno posiedzenie, Wydział — 6, a Prezydium 5 posiedzeń.

Cała praca Zarządu Okręgowego Warszawskiego była zogniskowana w 4-ch



komisjach: 1) Funduszu Wdzięczności i Imprez; 2) Organizacyjnej; 3) Biura pośrednictwa pracy; 4) Prawno-samopomocowej.

W okresie sprawozdawczym na czoło prac wybijały się sprawy finansowe; szczególnie Komisje Funduszu Wdzięczności i Imprez musiały poważnie zabiegać o zdobycie odpowiednich środków materialnych, celem zaspokojenia wszystkich zgłaszających się po zapomogi kolegów (patrz spraw. str. 21 i 22).

Prace Komisji Organizacyjnej i Prawno-samopomocowej w okresie sprawozdawczym nie rozwinęły się zarówno z powodu biernego stosunku Kół Okręgu do inicjatyw tych Komisji, jak i z powodu natury materialnej.

Zarząd Okręgowy wzorem lat ubiegłych zajmował się z upoważnienia Zarządu Głównego prowadzeniem Biura pośrednictwa pracy (patrz spraw. str. 22).

Praca w Komisji Organizacyjnej szła w kierunku zdobycia jak największej ilości materiałów o Kółach Okręgu, nawiązania z nimi łączności i ożywienia ich działalności. W tym celu zaprowadzono teczki dla każdego Koła, w których kompletowana była korespondencja i otrzymywane wiadomości z Koła i o Kole. Komisja dwukrotnie wysyłała listy do Kół z prośbą o nadesłanie sprawozdań o działalności, dezyderatów w sprawie pomocy, jakie mogłaby udzielić Kołom Komisja Organizacyjna Okręgu. Liczba odpowiedzi była znikoma. Wskutek niedostatecznych wyników korespondencji Komisja Organizacyjna postanowiła zorganizować wyjazdy delegatów Komisji do poszczególnych Kół Okręgu. W tym celu członkowie Komisji zapoznali się z ogólnym stanem Towarzystwa na podstawie referatu Sekretarza Generalnego Zarządu Głównego dr. T. Mikułowskiego oraz zgłosili szereg odczytów, z którymi mają wyjechać do Kół. Wyjazdy te odłożone na drugie półrocze szkolne, po dokonaniu ustalenia terenu Okręgu.

Do Kół Okręgu wysłano 7 okólników, wpłynęło pism 367, wysłano 449 pism.

## IX. Sprawozdanie Zarządu Okręgu Wileńskiego.

W okresie sprawozdawczym w skład Zarządu wchodził: kol. dyr. B. Zapaśnik, jako przewodniczący, kol. Z. Rukóży, jako zastępca przewodniczącego, dyr. J. Żel-ski, jako skarbnik i E. Lubas, jako sekretarz, jako członkowie z Wilna kol. S. Jastrzębski, A. Wrześniewski, ks. M. Żeludziejewicz; z prowincji w skład Zarządu Okręgowego wchodził: kol. A. Anciewicz z Mołodeczna i ks. W. Siekierko ze Święcian.

Posiedzeń Zarządu odbyło się 2, posiedzeń Wydziału 3.

Zarząd brał udział w przejawach życia społecznego oraz udzielał pomocy materialnej członkom Okręgu, lub ich rodzinom.

## XII. Sekcje Autonomiczne.

### I. Sekcja Autonomiczna Wychowania Fizycznego i Higieny Szkolnej.

Prezydium Główne Sekcji, wybrane na jej Walnym Zjeździe w dn. 1-go kwietnia 1932, skorzystało z prawa kooptacji, uchwalonego na tymże Zjeździe, obierając obok prof. E. Piaseckiego, jako prezesa, wizyt. W. Sikorskiego wiceprezesem, Mgr. B. Domańska sekretarką, a Mgr. S. Ługowskiego skarbnikiem. Ważniejsze uchwały Walnego Zjazdu ujęto w memoriał do Ministerstwa W. R. i O. P., na który otrzymano niebawem pismo, zapowiadające życzliwe traktowanie postulatów Sekcji. Do wszystkich organów T. N. S. W. (Okręgów, Kół, Sekcji W. F. i jej Okręgów oraz grup lokalnych) wydało Prezydium Sekcji wspólnie z Zarządem Głównym T. N. S. W. okólnik, omawiający rolę, jaka przypada wszystkim tym zespołom wobec zagadnień higieny szkolnej i wychowania fizycznego. Nawiązano korespondencję z Okręgami i Grupami lokalnymi Sekcji. Rozpoczęto przygotowania celem wzięcia udziału w XIV Zjeździe Lekarzy i Przyrodników Polskich (Poznań 12—15 września 1933) w charakterze jego sekcji, ustalając datę Walnego Zjazdu na ten termin.

Z Okręgów i Grup lokalnych Sekcji okazały większą żywotność:

Okr. Poznański, który urządził 22-go kwietnia zjazd w Bydgoszczy, siedzibie najruchliwszej grupy lokalnej, z referatem prof. Piaseckiego: „Tradycja a twórczość

w wychowaniu fizycznym", oraz pokazami lekcji boiskowych (Mgr. Rysyówna, Wojciechowski). Sekcja wybrała przewodniczącym Wizyt. Sikorskiego, a skarbnikiem Mgr. S. Ługowskiego. Miłymi gośćmi Zjazdu byli wychowawcy fizyczni z Lublina pod wodzą instr. Mazia. Drugi Zjazd odbyło w Poznaniu 11 — 12 czerwca z referatami i pokazami lekcji gier, lekkiej atletyki, sportów wodnych. 11-go grudnia odbyło się posiedzenie Grupy lokalnej poznańskiej.

Okr. Śląski, który odbył Zjazd kwartalny w Królewskiej Hucie 20-go kwietnia z referatem dra Hilewicza i lekcją próbną p. Hajkowskiego. 21-go października odbył się drugi Zjazd, z referatem prof. Wł. Markowskiego „Traktowanie młodzieży niedorozwiniętej i słabowitej” z lekcją prof. St. Kisielińskiego. Prezesem wybrano ponownie prof. M. Kulika.

Grupa warszawska zorganizowała posiedzenie naukowe 8-go czerwca z referatem dr. W. Missiuro: „Czynnik znużenia w zagadnieniach racjonalizacji pracy i wychowania fizycznego”, zaś 21-go października z referatem dr. T. Drabczyka: „Znaczenie pracy mięśniowej”.

Czasopismo „Wychowanie Fizyczne” i nadal stale zamieszcza sprawozdania i referaty, nadsyłane przez Sekcję.

## II. Sekcja Autonomiczna Zakładów Kształcenia Nauczycieli.

Zarząd Sekcji stanowili wybrani na IX dorocznym zjeździe Sekcji w Warszawie: dr. Antoni Mikulski jako przewodniczący, dr. Marja Estreicherówna i Aleksander Solecki z Krakowa, Julian Waga (Poznań), Józef Lubczyński (Lwów), Tomasz Targowski (Toruń), Kazimierz Próchnik i J. Dippłowa (Warszawa) jako członkowie.

W ubiegłym okresie prezydium odbyło jedno posiedzenie, posiedzenie Zarządu pełnego miało się odbyć dopiero w grudniu ub. r. Z innymi członkami Zarządu Prezydium porozumiewało się listownie.

Doroczny zjazd Sekcji odbył się dn. 1 kwietnia 1932 z okazji W. Zjazdu T. N. S. W. w Warszawie. Na zjeździe wygłosił kol. dr. Tadeusz Mikulowski referat na temat: „Kształcenie nauczycieli w nowej ustawie szkolnej”. Wnioski uchwalone po bardzo ożywionej dyskusji dotyczyły: a) uwzględnienia w nowej organizacji kształcenia nauczycieli interesów wiejskich w programie nauki i organizacji praktyki pedagogicznej oraz ułatwiania młodzieży wiejskiej dostępu do zakładów kształcenia nauczycieli; b) rozwinięcia szkół ćwiczeń oraz zakładania w miejsce związanych seminarjów 4-letnich gimnazjów celem zatrudnienia nauczycieli, mających ulec redukcji.

Zarząd Sekcji rozpiisał dwie ankiety, dotyczące: a) tematów maturalnych; b) rozbudowy szkół ćwiczeń i rozmiarów redukcji sił w zakładach kształcenia nauczycieli. Wyniki ankiet ogłoszono w Nr. 8 i 9 oficjalnego organu Sekcji „Pedagogjum”.

Organizacje sekcyjne znajdowały się w Okręgach: Krakowskim, Lwowskim, Poznańskim Pomorskim i Warszawskim. Kontakt z sekcjami był jednak do czasu podania niniejszego sprawozdania wskutek niepomysłnych dla nauczycielstwa warunków pracy (redukcje poborów, przenoszenia, redukcje osobiste, przydziały godzin w innych zakładach i t. d.) dość utrudniony. W sprawach zawodowych udzielono kilku porad i wskazówek.

Koszty biurowe i Zjazdu dorocznego pokrywał Zarząd Główny T. N. S. W. Osobnych funduszy Sekcja nie miała.

## XIII. Koła T. N. S. W.

### 1. WYKAZ KÓŁ T. N. S. W.

I. Okrąg Krakowski: Będzin, Biała, Bochnia, Brzesko, Chrzanów, Częstochowa, Dąbrowa Górnicza, Dębica, Gorlice, Jasło, Kielce, Kraków, Miechów, Mielec, Mysłenice, Nowy Sącz, Nowy Targ, Opatów Kielecki, Ostrowiec Kielecki, Oświęcim, Radom, Sandomierz, Skarżysko-Kamienna, Sosnowiec, Tarnów, Wadowice, Zakopane, Zawiercie, Żywiec.



**II. Okrąg Lubelski:** Biała Podlaska, Krasnystaw, Lublin, Puławy, Siedlce, Sokołów Podlaski, Zamość.

**III. Okrąg Lwowski:** Brzeżany, Brzozów, Czortków, Drchobycz, Dubno, Gródek Jagielloński, Jarosław, Jaworów, Kamionka Strumiłłowa, Kołbuszowa, Kołomyja, Kowel, Krosno, Leżajsk, Lwów, Łańcut, Łuck, Nisko, Przemyśl, Radziechów, Rawa Rumska, Rzeszów, Sambor, Sanok, Sokal, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Tłumacz, Trembowla, Włodzimierz Wołyński, Zaleszczyki, Zbaraż, Zdołbunów, Złoczów, Żółkiew.

**IV. Okrąg Łódzki:** Kalisz, Koło, Konin, Łódź, Pabjanice, Piotrków Trybunalski, Radomsko, Sieradz, Tomaszów Mazowiecki.

**V. Okrąg Poleski:** Brześć n/Bugiem, Kobryń,

**VI. Okrąg Pomorski:** Brodnica n/Drwęca, Chełmno, Chojnice, Gdynia, Gniew, Grudziądz, Kartuzyn, Kościerzyna, Nowemiasto n/Drwęca, Starogard, Świecie nad Wisłą, Tczew, Toruń, Tuchola, Wejherowo.

**VII. Okrąg Poznański:** Bojanowo Poznańskie, Bydgoszcz, Czarnków n/Notecia, Gniezno, Gostyń, Grodzisk Poznański, Inowrocław, Jarocin Poznański, Kępno, Kościan, Krotoszyn, Leszno, Miedzichód n/Wartą, Ostrów Poznański, Pleszew, Poznań, Rawicz, Rogoźno Poznańskie, Szamotuły, Śrem, Środa, Trzemeszno, Wągrowiec, Wolsztyn, Września, Znin.

**VIII. Okrąg Śląski:** Bielsko, Cieszyn-Orłowa, Katowice, Królewska Huta, Lubliniec, Mikołów, Mysłowice, Pszczyna, Rybnik, Siemianowice, Tarnowskie Góry.

**IX. Okrąg Warszawski:** Białystok, Bielsk Pod'aski, Drohiczyn, Gostynin, Grodno, Kutno, Łomża, Łowicz, Mińsk Mazowiecki, Mława, Ostrołęka, Ostrów Mazowiecka, Otwock, Płock, Przasnysz, Pułusk, Sierpc, Skierniewice, Suwałki, Warszawa, Włocławek, Wołkowysk.

**X. Okrąg Wileński:** Mołodeczno, Nieśwież, Stółpce, Święciany, Wiłno.

**XI. Kola bezpośrednio podległe Zarządowi Głównemu:** Gdańsk, Harbin (Mandżurja).

## 2. PREZESI I SEKRENDARZE KÓŁ.

### I. Okrąg Krakowski.

*Biała:* prez. — ks. Wład. Mączyński, sekr. — dr. M. Dziamianka.

*Bochnia:* prez. — Jan Stokłosa, sekr. — Ludmiła Wojtyżanka.

*Brzesko:* prez. — ks. Jakób Opoka, sekr. — Jan Gardziel.

*Chrzanów:* prez. — Tadeusz Urbanczyk, sekr. — Stef. Walentoski.

*Częstochowa:* prez. — dyr. W. Płodowski, sekr. — Jadw. Jakubowska.

*Dąbrowa Górnicza:* prez. — Józef Godycki-Cwirko, sekr. — Zofja Tomaska.

*Gorlice:* prezes i sekr. — vacat, skarbnik — Wiktor Lewicki.

*Jasło:* prez. — Kaz. Grudniewicz, sekr. — Jan Lisowski.

*Kielce:* prez. — Józef Rachwał.

*Kraków:* prez. — dyr. Wład. Rutkowski, sekr. — ks. dr. Jan Szymeczko.

*Miechów:* prez. — ks. Br. Świrszczewski, p. o. sekr. — Franc. Wcisło.

*Mielec:* prez. — Wład. Kawa, sekr. — Marjan Sobon.

*Myślenice:* prez. — Józef Eliński, sekr. — Wojciech Konieczny.

*Nowy Sącz:* prez. — Kaz. Gołachowski, sekr. — Wład. Kozieł.

*Nowy Targ:* prez. — Andrzej Świętek, sekr. — Jan Książek.

*Opatów Kielecki:* prez. — ks. Ant. Prügel, sekr. — ks. Stan Chrzanowski.

*Ostrowiec Kielecki:* prez. — ks. Zygm. Kossobudzki, sekr. — Hel. Krasnowolska.

*Radom:* prez. — Stan. Cytański, sekr. — Andrzej Dańczak.

*Sandomierz:* prez. — Mich. Świerzowicz, sekr. — vacat.

*Tarnów:* prez. — dyr. Józef Gładyszowski, sekr. — Wład. Schantroch.

*Wadowice:* prez. — Franc. Gwiżdż, sekr. — Józef Heriadin.

*Zakopane:* prez. — Józef Bielawa, sekr. — Michał Małaszyński.

*Zakwiecie:* prez. — Stan. Rączka, sekr. — Wład. Pelesz.

### II. Okrąg Lubelski.

*Biała Podlaska:* prez. — dyr. dr. W. Nartowski, sekr. — Helena Kisiełewicz.

*Krasnystaw:* prez. — dyr. Alfred Romanowicz, sekr. — Wiktor Chadryś.

*Lublin:* prez. — dr. Ludwik Zengteller, sekr. Kaz. Chmielewski.

*Puławy*: prez. — ks. Zygm. Adamczewski, sekr. — Szczesny Gorzechowski.  
*Siedlce*: prez. — Bern. Bucholc, sekr. — Mich. Cieśla.  
*Zamość*: prez. — Wład. Mickiewicz, sekr. — Franc. Buszek.

### III. Okrąg Lwowski.

*Brzeżany*: prez. — Paweł Kowalski, sekr. — Joach. Schleicher.  
*Brzozów*: prez. — Mich. Mrozowski, p. o. sekr. — Friedel Korn.  
*Czortków*: prez. — Stan. Matuszewski, sekr. — Józef Opacki.  
*Drohobycz*: prez. — Wojc. Moron, sekr. — dr. Bern. Mantel.  
*Gródek Jagielloński*: prez. — Jan Krzanowski, sekr. — ks. dr. Michał Białowąs.  
*Jarosław*: prez. — Ant. Brvzek, sekr. — ks. Jakób Szypuła.  
*Jaworów*: prez. — ks. Jan Wacławski, sekr. — Adam Patapiński.  
*Kamionka Strumiłłowa*: prez. — Miecz. Zawałkiewicz, sekr. — Paweł Niemczyk.  
*Kolbuszowa*: prez. — dyr. Andrzej Wyka, sekr. — Fel. Rachwałówna.  
*Kołomyja*: prez. — Wal. Ehrlich, sekr. — Izidor Schweiter.  
*Kowel*: prez. — dyr. inż. Ad. Godowski, sekr. — Witold Gutkowski.  
*Lwów*: prez. — Tad. Urbański, sekr. — dr. Br. Nadolski i Urszula Lachowska.  
*Łuck*: prez. — Jan Łaskowski, sekr. — Julja Sznajderówna.  
*Przemyśl*: prez. — dyr. Zygm. Skorski, sekr. — Stan. Jurek.  
*Rawa Ruska*: prez. — Wład. Bębynek, sekr. — Jakób Steinwurzle.  
*Rzeszów*: prez. — ks. And. Łukasiewicz, sekr. — Franc. Warzel.  
*Sambor*: prez. — Jan Biłyk, sekr. — Hier. Sartowski.  
*Sanok*: prez. — Tad. Mięksiz, sekr. — Ant. Rejnin.  
*Sokal*: prez. — Jan Kłoss, sekr. Tom. Wojtasiewicz.  
*Stryj*: prez. — Karol Węgrzynowski, sekr. — vacat.  
*Tarnopol*: prez. — Zdz. Żerebecki, sekr. — Piotr Raczyński.  
*Tłumacz*: prez. — Ter. Mendralowa, sekr. — dr. Mich. Kędzior.  
*Tremboulia*: prez. — dyr. Kaz. Missona, sekr. — Stef. Kostecki.  
*Włodzimierz Wołyński*: prez. i sekr. — Zygmunt Filarski.  
*Zbaraż*: prez. — vacat, sekr. — Tadeusz Szayna.  
*Zdobunów*: prez. — dyr. dr. Leon Kisiel, sekr. — Piotr Głowatyński.  
*Żółkiew*: prez. — Wojc. Smolicki, sekr. — Oktawian Duda.

### IV. Okrąg Łódzki.

*Kalisz*: prez. — Jan Michalski, sekr. — Jan Tarasin.  
*Konin*: prez. — Franc. Stach, sekr. — Stan. Ostrowski.  
*Łódź*: prez. — Józef Kowalczyk, sekr. — Jan Zarzycki.  
*Pabjanice*: prez. — Hel. Salska, sekr. — Franc. Dwornik.  
*Piotrków Trybunański*: prez. — inż. Janusz Munkiewicz, sekr. Mich. Małek.  
*Radomsko*: prez. — Wojc. Kulikowski, sekr. — Fel. Przyłubski.  
*Sieradz*: prez. — ks. Fel. Bińkowski, sekr. — Wanda Markowska.  
*Tomaszów Mazowiecki*: prez. — Kaz. Sadłowski, sekr. — Jakób Bylczyński.

### V. Okrąg Poleski.

*Brześć n/Bugiem*: prez. — dyr. Ludwik Masłowski, sekr. — Wład. Duchnik.  
*Kobryń*: prez. — Michał Zawislan, sekr. — Józef Zwinogrodzki.

### VI. Okrąg Pomorski.

*Brodnica n/Drwęca*: prez. — dr. Kaz. Żurawski, sekr. — Józefa Traczewska.  
*Chojnice*: prez. — dyr. Henryk Kozubski, sekr. — Wacław Błaszczuk.  
*Gdynia*: prez. — dr. Aleksy Majewski, sekr. — Wal. Herłtówna.  
*Gniew*: prez. — ks. Fabjan Wierzechowski, sekr. — Andrzej Mazikiewicz.  
*Grudziądz*: prez. — dyr. Jan Puppel, sekr. Brunon Ody.  
*Kościerzyna*: prez. — Dawid Bruski, p. o. sekr. — Stan. Wrębski.  
*Nowemiasto n/Drwęca*: prez. — dr. Stan. Komassa, sekr. — vacat.  
*Świecie n/Wistą*: prez. — Lucjan Habel, sekr. — Alfred Rcmr.  
*Tczew*: prez. — Kar. Schwarżówna, sekr. — Leon Koczur.  
*Toruń*: prez. — Miecz. Kwiatkowski, sekr. — Zbigniew Rynduch.  
*Tuchola*: prez. — Jan Szymkiewicz, sekr. — Hel. Jastakówna.  
*Wejherowo*: prez. — Wilhelm Tyszkowski, sekr. — Marja Bernakiewiczówna.



## VII. Okrąg Poznański.

*Bojanowo Poznańskie*: prez. — Wacław Fidler, sekr. — inż. Tad. Sychora.  
*Bydgoszcz*: prez. — Wiktor Pietzonka, sekr. — Aleks. Brückner.  
*Gniezno*: prez. — Józef Sosna, sekr. — Ludwik Anders  
*Gostyń*: prez. — Edm. Szejnert, sekr. — Paweł Schulz.  
*Grodzisk Poznański*: prez. — Józef Wątarek, sekr. — Zygm. Bąkowski.  
*Inowrocław*: prez. — Roman Molski, sekr. — Józef Meder.  
*Kępno*: prez. — Ant. Wiśniewski, sekr. — Ludw. Goja.  
*Kościan*: prez. — Kaz. Ossecki, sekr. — Konrad Szukalski.  
*Krotoszyn*: prez. — Jan Duczmal, sekr. — Zdz. Andrzejewski.  
*Leszno*: prez. — Józef Wernerowski, sekr. — Franc. Kasior.  
*Ostrów Poznański*: prez. — Stan. Komęza, sekr. — dr. Bogusław Moroń.  
*Pleszew*: prez. i sekr. — Józef Koperny.  
*Poznań*: prez. — Ad. Miętus, sekr. — Jerzy Tomaszko.  
*Rawicz*: prez. — Wład. Ślęczek, sekr. — Janina Błaszczakówna.  
*Rogoźno Poznańskie*: prez. — Stef. Grochowski, sekr. — Józef Szołkowski.  
*Szamotuły*: prez. — Brunon Maske, sekr. — Franc. Wojterski.  
*Śrem*: prez. — Tad. Zbiegień, sekr. — Ant. Grabara.  
*Trzemeszno*: prez. — dyr. Jan Świerzowicz, sekr. — Wład. Wiro-Kiro.  
*Wągrowiec*: prez. — ks. Marjan Michalkiewicz, sekr. — Edw. Muehleisen.  
*Żnin*: prez. — Roman Piotrowicz, sekr. — Stan. Miracki.

## VIII. Okrąg Śląski.

*Bielsko*: prez. — Wojc. Stanula, sekr. — Marjan Panczakiewicz.  
*Katowice*: prez. — Stan. Janicki, sekr. — Janina Klattówna.  
*Królewska Huta*: prez. — Jan Wielebiński, sekr. — Franc. Gurgacz.  
*Mikołów*: prez. — ks. Karol Kałuża, sekr. — Kaz. Kozłowski.  
*Mysłowice*: prez. — dr. Tad. Strumiłło, sekr. — Ad. Lorenowicz.  
*Rybnik*: prez. — Piotr Dziubek, sekr. — Artur Żagan.  
*Siemianowice*: prez. — ks. Henryk Czorny, sekr. — Karol Żagan.

## IX. Okrąg Warszawski.

*Białystok*: prez. — Konst. Kosiński, sekr. — Aleks. Wróbel.  
*Bielsk Podlaski*: prez. — Leon Czajkowski, sekr. — Stan. Badowski.  
*Drohiczyn n/Bugiem*: prez. — Włodz. Preferansow, sekr. — Wilh. Haszko.  
*Gostynin*: prez. — Br. Wiśniewski, sekr. — Jadwiga Lissowska.  
*Grodno*: prez. — Bogusław Pindelski, sekr. — Mieczysław Czyżykowski.  
*Łomża*: prez. — ks. Aleks. Łada, sekr. — ks. K. Czajkowski.  
*Łowicz*: prez. — ks. Stef. Zawadzki, sekr. — Miecz. Rudecki.  
*Mińsk Mazowiecki*: prez. — dyr. Wacław Antosiewicz, p. o. sekr. — Al. Klimaszewska.  
*Mława*: prez. — ks. Bruno Palmowski, sekr. — Józef Szczygiel.  
*Ostrów Mazowiecka*: prez. — W. Batorski, sekr. — H. Wambuttówna.  
*Otwoć*: prez. — Jan Paulus, sekr. — Franc. Adamski.  
*Pułtusk*: prez. — vacat, sekr. — Klara Śleszyńska.  
*Sierpc*: prez. — Al. Wyczałkowski, sekr. — ks. Stan. Sławiński.  
*Skiernewice*: prez. — dyr. Stan. Kaczyński, sekr. — ks. Tad. Sitkowski.  
*Suwałki*: prez. — Wład. Białoszczyński, sekr. — Wiktor Michalewski.  
*Warszawa*: prez. — Maks. Tazbir, sekr. — Jan Dziedzic i Franc. Flak.  
*Włocławek*: prez. — Wład. Michna, sekr. — Stan. Sosnowski.  
*Wołkowysk*: prez. — Stan. Pałuszka, sekr. — Józefa Heybowiczówna.

## X. Okrąg Wileński.

*Mołodeczno*: prez. — Ant. Anciewicz, sekr. — Józef Łubieński.  
*Święciany*: prez. — ks. Wacław Siekierko, sekr. — Józef Maciusowicz.  
*Wilno*: prez. — Stan. Jastrzębski, sekr. — Anna Kalenkiewiczówna.

## XI. Koła bezpośrednio podległe Zarządowi Głównemu.

*Gdańsk*: prez. — Edwin Jędrkiewicz, sekr. — Jan Pastwa.

### 3. RUCH NAUKOWY.

#### a. Liczba zebrań i odczytów.

##### I. Okrąg Krakowski.

*Biała*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 6, odczytów — 3.  
*Bochnia*: zebrań walnych — 8, Zarządu — 2, odczytów — 6.  
*Brzesko*: zebrań walnych — 7, Zarządu — 7, odczytów — 6.  
*Chrzanów*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 1.  
*Częstochowa*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 5, odczytów — 11.  
*Jasło*: zebrań walnych — 7, Zarządu — 4.  
*Kielce*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 10, odczytów — 9.  
*Kraków*: zebrań Koła — 11, Zarządu — 17.  
*Miechów*: zebrań walnych — 4, Zarządu — 6, odczytów — 3.  
*Nowy Sącz*: zebrań walnych — 4, Zarządu — 3, odczytów — 4.  
*Opatów Kielecki*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 4, odczytów — 4.  
*Ostrowiec Kielecki*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 8, odczytów — 2.  
*Radom*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 9, odczytów — 2.  
*Sandomierz*: zebrań Zarządu — 1.  
*Tarnów*: zebrań walnych — 6, Zarządu — 7, odczytów — 4.  
*Wadowice*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 6, odczytów — 5.  
*Zakopane*: zebrań walnych — 1, Zarządu — 6.  
*Zawiercie*: zebrań walnych — 1.

##### II. Okrąg Lubelski.

*Biała Podlaska*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 2, odczytów — 2.  
*Krasnstaw*: zebrań walnych — 6, Zarządu — 5, odczytów — 7.  
*Lublin*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 4, odczytów — 8.  
*Puławy*: zebrań walnych — 9.  
*Siedlce*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 6.  
*Zamość*: zebrań walnych — 5, Zarządu — 5.

##### III. Okrąg Lwowski.

*Brzeżany*: zebrań walnych — 1, odczytów — 1.  
*Czortków*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 6, odczytów — 3.  
*Drohobycz*: zebrań walnych — 4, Zarządu — 3, odczytów — 6.  
*Gródek Jagielloński*: zebrań walnych — 6, Zarządu — 7, odczytów — 8.  
*Jarosław*: zebrań walnych — 6, Zarządu — 4, odczytów — 4.  
*Jaworów*: zebrań walnych — 4, Zarządu — 4, odczytów — 1.  
*Kamionka Strumiłowa*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 2.  
*Kowel*: zebrań walnych — 1, Zarządu — 8.  
*Lwów*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 8, odczytów — 4.  
*Łuck*: zebrań walnych — 4, Zarządu — 5.  
*Przemyśl*: zebrań walnych — 1, Zarządu — 8, odczytów — 17.  
*Rawa Ruska*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 3.  
*Rzeszów*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 4.  
*Sambor*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 2.  
*Sanok*: zebrań walnych — 5, Zarządu — 1, odczytów — 6.  
*Sokal*: zebrań walnych — 1, Zarządu — 2.  
*Stryj*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 3, odczytów — 1.  
*Tarnopol*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 6.  
*Tłumacz*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 4, odczytów — 6.  
*Trembowla*: zebrań walnych — 1, Zarządu — 3, odczytów — 8.  
*Włodzimierz Wołyński*: zebrań walnych — 3, odczytów — 1.  
*Zbaraż*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 2.  
*Zdobunów*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 3.  
*Zólkiew*: zebrań walnych — 1.

##### IV. Okrąg Łódzki.

*Kalisz*: zebrań walnych — 5, Zarządu — 12, odczytów — 4.  
*Konin*: zebrań walnych — 1, Zarządu — 2.  
*Łódź*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 14, odczytów — 2.  
*Pabjanice*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 3, odczytów — 2.



*Piotrków Trybunalski*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 6, odczytów — 3.  
*Radomsko*: zebrań walnych — 10, Zarządu — 7, odczytów — 3.  
*Sieradz*: odczytów — 6.  
*Tomaszów Mazowiecki*: zebrań walnych — 1, Zarządu — 6.

#### V. Okrąg Poleski.

*Brześć n/Bugiem*: zebrań walnych — 1, Zarządu — 4.  
*Kobryń*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 2.

#### VI. Okrąg Pomorski.

*Brodnica n/Drwęca*: zebrań walnych — 6, Zarządu — 3, odczytów — 13.  
*Chojnice*: zebrań walnych — 1, Zarządu — 5, odczytów — 4.  
*Gdynia*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 8, odczytów — 4.  
*Grudziądz*: zebrań walnych — 1, Zarządu — 3, odczytów — 12.  
*Kościerzyna*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 8, odczytów — 6.  
*Nowemiaszko n/Drwęca*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 3, odczytów — 3.  
*Świecie n/Wisłę*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 5.  
*Tczew*: zebrań walnych — 7, Zarządu — 8.  
*Toruń*: zebrań walnych — 5, Zarządu — 5.  
*Tuchola*: zebrań walnych — 5, Zarządu — 7, odczytów — 11.  
*Wejherowo*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 6.

#### VII. Okrąg Poznański.

*Bojanowo Poznańskie*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 2, odczytów — 8.  
*Gniezno*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 8, odczytów — 5.  
*Gostyń*: zebrań walnych — 4, Zarządu — 1, odczytów — 5.  
*Grodzisk Poznański*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 4.  
*İnowrocław*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 8, odczytów — 34.  
*Kępno*: zebrań walnych — 4, Zarządu — 6, odczytów — 6.  
*Kościan*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 8, odczytów — 6.  
*Krośoszyn*: zebrań walnych — 1, Zarządu — 2.  
*Leszno*: zebrań walnych — 1, Zarządu — 8, odczytów — 5.  
*Ostrów Poznański*: zebrań walnych — 5, Zarządu — 3, odczytów — 4.  
*Pleszew*: zebrań walnych — 1.  
*Poznań*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 5, odczytów — 4.  
*Rwicz*: zebrań walnych — 4, Zarządu — 4, odczytów — 11.  
*Rogożno Poznańskie*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 3, odczytów — 5.  
*Szamotuły*: zebrań walnych — 5.  
*Śrem*: zebrań walnych — 1, Zarządu — 3, odczytów — 14.  
*Trzemeszno*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 10, odczytów — 3.  
*Wągrowiec*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 2.  
*Żnin*: zebrań walnych i Zarządu — 5.

#### VIII. Okrąg Śląski.

*Bielsko*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 6.  
*Katowice*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 8.  
*Królewska Huta*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 10, odczytów — 23.  
*Mikołów*: zebrań walnych — 6, Zarządu — 2, odczytów — 4.  
*Mysłowice*: zebrań walnych — 5, Zarządu — 4, odczytów — 3.  
*Rybnik*: zebrań walnych — 6, Zarządu — 4, odczytów — 10.  
*Siemianowice*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 1.

#### IX. Okrąg Warszawski.

*Białystok*: zebrań walnych — 6, Zarządu — 14, odczytów — 3.  
*Drohiczyn*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 3, odczytów — 1.  
*Gostynin*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 3.  
*Grodno*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 6.  
*Łomża*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 2.  
*Łowicz*: zebrań walnych — 1, Zarządu — 3.  
*Mława*: zebrań walnych — 4, Zarządu — 6.  
*Ostrów Mazowiecka*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 3.  
*Otwock*: zebrań walnych — 5, Zarządu — 12, odczytów — 5.

*Pułtusk*: zebrań walnych — 7, Zarządu — 8, odczytów — 2 i 2 wieczory towarzyskie.

*Sierpc*: zebrań walnych — 7, Zarządu — 7, odczytów — 19.

*Skierniewice*: zebrań walnych — 4, Zarządu — 4.

*Suwałki*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 6.

*Warszawa*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 22, odczytów — 39.

*Włocławek*: zebrań walnych — 6, Zarządu — 12, odczytów — 1.

*Wołkowysk*: zebrań walnych — 2, Zarządu — 2, stałe wykłady w Ognisku kolejowym.

#### **X. Okrąg Wileński.**

*Mołodeczno*: zebrań walnych — 1, Zarządu — 2.

*Wilno*: zebrań walnych — 5, Zarządu — 5, odczytów — 5.

#### **XI. Koła bezpośrednio podległe Zarządowi Głównemu.**

*Gdańsk*: zebrań walnych — 3, Zarządu — 3.

### **b. Sekcje w Kołach.**

#### **I. Okrąg Krakowski.**

*Białá*: sekcja wychowania fizycznego.

*Bochnia*: sekcja seminaryjna.

*Jasło*: 2 sekcje: neofilologiczna i wychowania fizycznego.

*Kraków*: 3 sekcje: polonistyczna, fizyczna i wychowania fizycznego.

*Nowy Sącz*: 4 sekcje: polonistyczna, matematyczno-fizyczna, seminaryjna i wychowania fizycznego.

#### **II. Okrąg Lubelski.**

*Lublin*: 2 sekcje: ogólna i pedagogiczno-dydaktyczna.

*Siedlce*: 4 sekcje: polonistyczna, neofilologiczna, nowego wychowania i kształcenia, matematyczna.

*Zamość*: 2 sekcje: polonistyczna i neofilologiczna.

#### **III. Okrąg Lwowski.**

*Jaworów*: sekcja seminaryjna.

*Kowel*: sekcja szkolnictwa zawodowego.

*Lwów*: 5 sekcji: filologiczna, neofilologiczna, matematyczno-fizyczna, higieny szkolnej i wychowania fizycznego i Koło Księży Prefektów.

*Przemysł*: 2 sekcje: polonistyczna i neofilologiczna.

*Rzeszów*: 2 sekcje: polonistyczna i filologiczna.

*Tarnopol*: sekcja seminaryjna.

*Trembowla*: sekcja towarzyska.

#### **IV. Okrąg Łódzki.**

*Radomsko*: w stadium organizacji sekcja polonistów.

#### **V. Okrąg Poleski.**

*Brześć n/Bugiem*: sekcja wychowania fizycznego i higieny szkolnej.

#### **VI. Okrąg Pomorski.**

*Grudziądz*: sekcja polonistyczna.

*Toruń*: 3 sekcje: polonistyczna, teatralna i szkolnictwa zawodowego.

#### **VII. Okrąg Poznański.**

*Gniezno*: 5 sekcji: pomocy materialnej, referacka, prasowa, życia towarzyskiego i współpracy z innymi organizacjami.

*Inowrocław*: sekcja seminaryjna.

*Krotoszyn*: sekcja seminaryjna.

*Poznań*: 2 sekcje: seminaryjna i towarzyska.

#### **VIII. Okrąg Śląski.**

*Katowice*: sekcja nauczycieli szkół komunalnych.

*Królewska Huta*: 5 sekcji: polonistyczna, geograficzno-przyrodnicza, matematyczna, filologiczna, neofilologiczna, nadto 8 komisji: towarzyska, prasowa, wspól-



pracy z innemi Kołami i organizacjami lokalnemi, teatralna, prawna, współpracy z czynnikami miejskimi, szkół komunalnych i kursów.

#### **IX. Okrąg Warszawski.**

*Warszawa:* 11 sekcji: pedagogiczna, polonistyczna, matematyczna, języków nowożytnych, kształcenia nauczycieli, muzyczna, wychowania fizycznego, filmowa, emerytalna, nauczycieli szkół komunalnych, szachowa.

#### **c. Biblioteki posiadały następujące Koła:**

Częstochowa, Nowy Targ, Ostrowiec Kielecki. — Biała Podlaska, Puławy, Lublin, Zamość. — Drohobycz, Jarosław, Jaworów, Kamionka Strumiłłowa, Sanok, Zdobunów. — Łódź, Piotrków Trybunalski, — Świecie n/Wisłą, Toruń. — Szamotuły. — Królewska Huta, Mikołów. — Białystok, Otwock, Warszawa, Włocławek.

#### **d. Czytelnie czasopism posiadały następujące Koła:**

Biała, Częstochowa, Jasło, Kraków, Nowy Sącz. — Krasnystaw, Lublin. — Drohobycz, Gródek Jagielloński, Lwów, Sokal, Zdobunów. — Sieradz. — Świecie n/Wisłą. — Gostyń, Kępno, Poznań, Szamotuły. — Królewska Huta. — Otwock, Warszawa.

### **4. PRACA SPOŁECZNO-OŚWIATOWA.**

#### **a. Szkoły i kursy prowadzone przez Koła T. N. S. W.**

##### **I. Okrąg Krakowski.**

*Jasło:* Koło jest akcjonajuszem Tow. Szk. Śr., które prowadzi gimnazjum żeńskie w Jasle.

*Ostrowiec Kielecki:* Koło prowadzi 3-klasową koedukacyjną szkołę handlową. Liczba uczniów — 75. Szkoła korzysta z subwencji Ministerstwa W. R. i O. P., Magistratu i Zakładów Ostrowieckich; posiada prawa szkół państwowych.

##### **II. Okrąg Lubelski.**

*Biała Podlaska:* Koło prowadzi kursy dokształcające w zakresie 6 klas gimnazjum typu mat.-przyr. Liczba uczniów — 54. Kursy są finansowo samowystarczalne.

*Krasnystaw:* Koło prowadzi kurs maturalny.

*Siedlce:* Prowadzona jest koedukacyjna szkoła handlowa. Liczba uczniów wynosi 170, wobec 190 w ubiegłym roku szkolnym. Szkoła sama pokrywa swe wydatki bez korzystania z jakichkolwiek subwencji; posiada prawa państwowych szkół zawodowych.

##### **III. Okrąg Lwowski.**

*Gródek Jagielloński:* Koło do czerwca 1932 r. prowadziło trzyletni kurs handlowy pod firmą T. S. L.

*Kowel:* Koło prowadzi 2 szkoły: szkołę handlową i szkołę muzyczną. Liczba uczniów wynosiła w szkole handlowej — 115, w muzycznej — 28. Szkoła handlowa otrzymuje subwencję z Ministerstwa W. R. i O. P.

*Lwów:* Prowadzona jest przez Koło „Trzyletnia Szkoła Średnia Ogólnokształcąca dla Dorosłych” oraz zbiorowe lekcje języka łacińskiego dla absolwentów gimnazjów mat.-przyr. Liczba słuchaczy w bieżącym roku szk. wynosi 112 osób, wobec — 85 w ubiegłym roku. Szkoła jest finansowo samowystarczalna. Płace nauczycieli są regulowane według umowy zbiorowej, zawartej w maju 1928 r. między Zarządem Koła Lwowskiego a dyrekcjami i właścicielami pryw. zakładów naukowych we Lwowie.

##### **IV. Okrąg Łódzki.**

*Kalisz:* Koło posiada koedukacyjną szkołę handlową. Liczba uczniów — 82.

##### **VII. Okrąg Poznański.**

*Bydgoszcz:* Koło prowadzi Gimnazjum Humanistyczne T. N. S. W.

*Gniezno:* Prowadzone są przez Koło 2 kursy: 1) dla dorosłych w zakresie 6 klas gimnazjalnych, 2) języka niemieckiego i francuskiego. Liczba słuchaczy — 30. Kursy są finansowo samowystarczalne.

*Inowrocław:* Koło prowadziło kursy gimnazjalne.

**Ostrów Poznański:** Koło prowadzi kursy dokształcające w 2 oddziałach: 1) kl. IV — VI, 2) kl. VII — VIII. Liczba słuchaczy na obu kursach — 22, wobec 18 w ub. roku szk.

**Poznań:** Prowadzone są kursy dla dorosłych typu mat.-przyr. i hum.

**Szamotuły:** Do końca czerwca ub. r. prowadzony był kurs dokształcający w zakresie 6 klas gimnazjalnych.

### VIII. Okrąg Śląski.

**Bielsko:** Koło prowadzi od 1 października 1932 r. kurs dla dorosłych w zakresie 4, 5 i 6-ej klasy gimnazjalnej.

**Katowice:** Dokończono prowadzenia 3 kursów w zakresie 4-ch, 6-ciu i 8-miu klas gimnazjum oraz 4 kursów języka polskiego. W bieżącym roku szkolnym otworzono kursy: 1) w zakresie 4 klas gimn., 2) w zakresie 6 klas gimn., 3) maturalny, nadto 3 kursy języka polskiego.

**Królewska Huta:** Prowadzone były 4 kursy gimnazjalne: 1) w zakresie 4 klas, 2) w zakresie 6 klas, 3) w zakresie 8 klas i 4) maturalny. Nadto 2 kursy wieczorowe języka polskiego i francuskiego, oraz kurs dzienny w zakresie 1-ej klasy gimnazjum. Liczba uczniów na kursach grupy pierwszej — 47, grupy drugiej — 51 i na trzecim — 16.

**Rybnik:** Koło prowadzi kurs dla dorosłych w zakresie 6 klas gimnazjum.

### IX. Okrąg Warszawski.

**Białystok:** Koło prowadzi koedukacyjne kursy dokształcające dla dorosłych. Liczba słuchaczy wynosi 54.

**Grodno:** Prowadzone były kursy maturalne w zakresie 6-ciu i 8-miu klas gimnazjalnych.

**Suwałki:** Koło prowadziło 4-oklasową szkołę handlową, oraz 3 kursy: 1) maturalny, 2) w zakresie 6 klas gimnazjum i 3) dla podoficerów w zakresie pełnej szkoły powszechnej. Liczba uczniów w szkole — 93 (w r. ub. 88), na kursach — 130. Nauczycielstwo wynagradzane jest według Komisji Norm T. N. S. W. Szkoła handl. jest subwencjonowana przez Państwo, niejscowy Sejmik i Magistrat; posiada pełne prawa.

### X. Okrąg Wileński.

**Mołodeczno:** Prowadzone były kursy dla podoficerów zawodowych.

### XI. Koła bezpośrednio podległe Zarządowi Głównemu.

**Gdańsk:** Prowadzono kursy języka polskiego dla polskiej załogi na Westerplatte.

## b. Praca w innych organizacjach społecznych.

### I. Okrąg Krakowski.

**Bochnia:** 6 członków pracuje w T. S. L., 9 — w „Strzelcu”.

**Brzesko:** 2 członków pracuje w T. S. L., 5 — w Pow. Kom. W. F. i P. W., 3 — w „Strzelcu”, 2 — w Zw. Przyj. „Strzelca” 1 — w „Sokole”, 1 — w L. O. P. P., 1 — w Stow. Młodz. Pol., 4 — w Tow. Op. nad. Młodz., 1 — w Pow. Kom. Pom. Bezrob., 1 — w Zarządzie Miasta, 1 — w Radzie Pow., 2 — w Czerw. Krzyżu, 4 — w Kom. Dni Szopna, 1 — w Lidze Morskiej, 2 — w Pow. Kom. B. B. W. R.

**Chrzanów:** Członkowie Koła pracują w T. S. L., „Strzelcu” i w Sekcji Oświatowej B. B. W. R.

**Częstochowa:** Członkowie Koła pracują w Tow. Przyj. Astron., w Białym i Czerw. Krzyżu, w Miejskim Uniwersytecie Ludowym, w Tow. Regj. i L. O. P. P.

**Jasło:** Członkowie Koła pracują w T. S. L., w Zw. Strzel., w Zw. Legionistów, w Kom. W. F. i P. W., w Czerw. Krzyżu, w Zw. Ofic. Bezr., w Tow. Przeciwgruźliczem, w L. O. P. P., w Zw. Pr. Obyw. Kobiet, w Kole Przyj. Harc. i „Strzelca”, w „Sokole” i Pow. Kom. Pom. Bezr.

**Kielce:** Członkowie Koła biorą czynny udział w różnych organizacjach, jak L. O. P. P., P. C. K., P. M. S., Ognisko Naucz. B. B. W. R., Tow. Tatr., Tow. Krajoznawcze i w innych.

**Kraków:** 16 członków pracując w T. S. L. i wygłosiło z jego ramienia 31 odczytów.



**Miechów:** 3 członków pracuje w P. M. S., 1 — w „Fidacu” i 1 — w Zw. Strzeleckim.

**Nowy Sącz:** Członkowie Koła biorą czynny udział w pracach następujących instytucji: L. O. P. P., T. S. L., „Strzelec”, „Sokół”, Zw. Obr. Kr. Z., Tow. Dram., P. T. T., Zw. Pr. Obyw. Kob., Kom. Pom. Bezr., Sodalicia Młodz., P. C. K., Liga Morska i Rzeczna, Zw. Ofic. Rez., Zw. Harc. Pol., Młodz. Rękodz., Komisja Ośw. Pozaszk., Tow. „Zagon”, Biblj. Okr., Koło Roln., Koło Sport., W. F. i P. W., Zw. Legionistów, Zw. Podhalan, T-wo Mił. Jęz. Pol., Zresz. gmin szk. Z ramienia tych instytucji wygłoszono 30 odczytów. Nadto kilku członków pracuje w bursach dla młodzieży, jak również w akcji żywienia, oraz w bibliotekach. 1 z członków jest radnym miasta.

**Ostrowiec Kielecki:** Wszyscy członkowie Koła pracują w miejscowych organizacjach społecznych.

**Radom:** 20 członków Koła pracuje w Tow. „Oświata”, 15 — w P. M. S. Liczbę odczytów, wygłoszonych z ramienia tych instytucji trudno ustalić.

**Tarnów:** 11 członków pracuje w T. S. L., 12 — w Związku Strzeleckim, 6 — w L. O. P. P., 6 — w P. C. K., 5 — w Zw. Przyj. Harc., 3 — w Tow. Tatr., 4 — w Tow. Krajozn., 4 — w Tow. Przyj. Nauki, 2 — w Pow. Kom. W. F. i P. W., 2 — w Tow. Muzycznym, 3 — w Legionie Młodych, 38 — w Kole Środowiskowem B. B. W. R., 12 — w Pow. Kom. Oświatowej, 3 — w Zw. Legionistów. Z ramienia tych instytucji wygłoszono zgórą 50 odczytów.

**Zakopane:** W T. S. L. pracuje 9 członków, w B. B. W. R. — 15, w Kole Przyj. „Strzelca” — 11, w Tow. Op. nad Młodz. — 10, w Tow. Gimn. Sanat. — 10, w Tow. św. Wincenego à Paulo — 7, w T. U. R. — 4, w L. O. P. P. — 16, w Kole Abst.—9, w Kole Przyj. Harcerstwa — 12, w A. Z. S. — 4, w Tow. Sport. — 8, w Kom. Pom. Bezr. — 14, w „Sokole” — 8. Wygłoszono w tych instytucjach 11 odczytów.

**Zawiercie:** Członkowie Koła pracowali w „Strzelcu”, w Zjedn. Pol. Młodz. Prac. „Orle”, w Zw. Harc. Pol., w Tow. Śpiew. „Lutnia”, w L. O. P. P. i w P. M. S.

## II. Okrąg Lubelski.

**Biała Podlaska:** 5 członków pracuje w miejscowych organizacjach społecznych, z ramienia których wygłosili 7 odczytów.

**Krasnostaw:** 5 członków pracuje w T. U. L., gdzie wygłosili dwa odczyty.

**Lublin:** Członkowie Koła pracują w Tow. Przyj. Nauk, w P. M. S., w Kole Histor. i w Tow. Neofilol.

**Puławy:** Wszyscy członkowie pracują w Macierzy Szkolnej.

**Siedlce:** 15 członków Koła bierze udział w miejscowych organizacjach społecznych. Wygłoszono w nich 7 odczytów.

**Zamość:** Prawie wszyscy członkowie pracują w miejscowych organizacjach.

## III. Okrąg Lwowski.

**Brzeżany:** Wszyscy członkowie Koła należą do T. S. L.

**Czortków:** 16 członków bierze udział w pracach T. S. L., 17 — w Pol. Tow. Tur.-Kraj. W instytucjach tych wygłoszono 23 odczyty.

**Drohobycz:** Część członków Koła pracuje na terenie miejscowych organizacyj.

**Gródek Jagielloński:** Wszyscy członkowie Koła pracują w T. S. L., gdzie wygłosili 60 odczytów.

**Jasław:** Członkowie Koła pracują w T. S. L., w „Sokole”, w Kołach Młodz., w Zakładzie dla Sierot. Wygłoszono około 10 odczytów w tych instytucjach.

**Jaworów:** Wszyscy członkowie Koła pracują w T. S. L. i „Sokole”.

**Kamionka Strumiłowa:** 7 członków pracuje w miejscowych organizacjach społecznych, z ramienia których wygłosili 37 odczytów.

**Kowel:** W Macierzy Szkolnej pracuje 15 członków. Wygłoszono z jej ramienia 9 odczytów.

**Lwów:** Wobec dużej liczebności pracę członków Koła w innych instytucjach trudno określić.

**Przemyśl:** Członkowie Koła pracują w następujących organizacjach: Tow. Przyj. Nauk, T. S. L., „Sokół”, Zw. Strzelecki, Koła Rodz., Tow. Muzyczne, Liga Katol., Czytelnia Naukowa, L. O. P. P., Liga Morska i Kolonjalna, Tow. Miłośn. Jęz. Pol., Rada Miejska, Czerwony i Biały Krzyż, Harcerstwo i w org. sportowych.

**Rzeszów:** Część członków Koła pracuje w T. S. L.

*Sambor*: Członkowie Koła pracują w T. S. L., w „Strzelcu”, w Tow. Przyj. Młodz. Szkolnej i w Wojsk. Przysp. Kobiet.

*Sanok*: Część członków pracuje w miejscowych org. społecznych.

*Stryj*: 5 członków pracuje w T. S. L. i „Strzelcu”, w których wygłosili 8 odczytów.

*Tarnopol*: Do T. S. L. należą wszyscy członkowie, wielu pracuje b. czynnie. Naddto pracują członkowie Koła w „Strzelcu”.

*Tłumacz*: Członkowie Koła pracują w T. S. L.

*Trembowla*: Członkowie Koła pracują w T. S. L., L. O. O. P. i „Sokole”. Z ramienia tych organizacyj wygłoszono 4 odczyty.

*Włodzimierz*: Wszyscy członkowie Koła pracują w P. M. S.

*Zdobunów*: 3 członków pracuje w Polskiej Macierzy Szkolnej.

*Żółkiew*: Członkowie Koła pracują w T. S. L.

#### IV. Okrąg Łódzki.

*Kalisz*: 10 członków pracuje w P. M. S., z której ramienia wygłosili 12 odczytów.

*Łódź*: Praca członków Koła w innych organizacjach kult.-społ. trudna do określenia.

*Pabjanice*: Członkowie Koła pracują w P. M. S., w Harcerstwie, w Zw. Pr. O. K. i w T. U. R. Wygłoszono w tych organizacjach 6 odczytów.

*Piotrków Trybunalski*: 5 członków Koła pracuje w P. M. S., gdzie wygłosili 10 odczytów.

*Radomsko*: Członkowie Koła pracują w P. M. S., w T-wie Przyr. im. Staszica, w Sekcji Oświatowej „Strzelca”.

*Sieradz*: 2 członków pracuje w „Strzelcu”.

*Tomaszów Maz.*: Część członków Koła bierze udział w pracach miejscowych organizacyj społ.-oświatowych.

#### V. Okrąg Poleski.

*Brześć n/Bugiem*: Część członków pracuje w P. M. S.

*Kobryń*: Część członków Koła bierze udział w pracach P. M. S.

#### VI. Okrąg Pomorski.

*Brodnica n/Drwęca*: 3 członków pracuje w L. O. P. P., 1 — w Komisji Ubogich, 2 — jest referentami oświatowymi, 1 — jest bibliotekarzem Zrzesz. Urzędników.

*Chojnice*: Część członków pracuje w miejscowych organ. społecznych.

*Gruździądz*: Członkowie Koła pracują w T. C. L. i Z. O. K. Z.

*Kościerzyna*: 6 członków pracuje w T. C. L., 10 — w Z. O. K. Z.

*Nowemiasto n/Drwęca*: Członkowie Koła pracują w T. C. L., w L. O. P. P., w „Strzelcu” i w Zw. Pracy Obyw. Kobiet. W organizacjach tych wygłoszono 5 odczytów.

*Świecie n/Wisłą*: Członkowie Koła pracują w T. C. L., w „Strzelcu”, w Kole Przyjaciół Harcerstwa, w L. O. P. P. i w Związku Towarzystw. W organizacjach tych wygłoszono 6 odczytów.

Prezes Koła, kol. Lucjan Habel został odznaczony krzyżem zasługi za pracę wychowawczą, zaś skarbnik Koła kol. Kazimierz Eckstein — za pracę społeczną.

*Tczew*: Członkowie Koła pracują w T. C. L., w L. O. P. P., w P. C. K., w Stow. Młodz. Pol., w „Sokole”, w „Strzelcu”, w Tow. Sport. „Wisła”, w Amat. Kółku Scen. „Scena”, w chórze męskim „Echo”. Wygłoszono z ramienia niektórych tych organizacyj 6 odczytów.

*Toruń*: Członkowie Koła biorą udział w pracach T. C. L., Z. O. K. Z. i L. O. P. P.

*Tuchola*: Część członków współdziała z Tow. Krajoznawczem, gdzie wygłoszono 4 odczyty.

#### VII. Okrąg Poznański.

*Bojanowo Poznańskie*: 1 członek jest prezesem miejscowego Koła T. C. L., gdzie też wygłosił 2 odczyty.

*Gniezno*: 3 członków pracuje w T. C. L., 2 — w Z. O. K. Z., 3 — w Harcerstwie, 3 — w „Strzelcu”, 3 — w L. M. i K., 2 — w W. F. i P. W., 2 — w Kom. Pom. Bezr., 2 — w Tow. Polsko-Czechosłowackiem, 2 — jest ref. ośw. w więzieniu śledczym, 4 — w P. C. K. Z ramienia tych organizacyj wygłoszono około 30



odczytów, do tego dodać należy 2-godzinne wykłady w niedziele i święta, wygłaszane w miejscowym więzieniu karno-śledczem.

**Gostyń:** Członkowie Koła pracują w miejscowych organizacjach kult.-społ., jak Tow. Kultury i Sztuki, Tow. Czytelni Kobiet, w org. sport. i t. p. Wygłoszono w tych organizacjach 14 odczytów.

**Inowrocław:** Członkowie Koła wygłosili w Powsz. Uniw. Robotniczym 19 odczytów. Urządzono także cykl odczytów w ośrodku fabrycznym Mątwy.

**Kępno:** Członkowie Koła pracują w Z. O. K. Z., w L. M. i K. oraz w L. O. P. P. Z ramienia ich wygłoszono 2 odczyty.

**Kościan:** Członkowie Koła biorą udział w pracach T. C. L., Z. O. K. L., L. O. P. P., P. C. K., Zw. Pr. Obyw. Kobiet, Zw. Strzeleckiego, Koła Przyj. Zw. Strzel. i Harcerstwa. Wygłoszono w tych organizacjach 10 odczytów.

**Leszno:** Niektórzy członkowie są referentami oświatowymi w „Strzelcu”.

**Ostrów Poznański:** Członkowie Koła biorą czynny udział w działalności T. C. L., Zw. O. K. Z., Czytelni Kobiet, Zw. Strzeleckiego, Chóru męskiego „Echo”, jak również w okolicznościowych komitetach miejskich.

**Pleszew:** Członkowie Koła pracują w Tow. Miłośników Nauki i Sztuki i w Polskim Białym Krzyżu.

**Poznań:** Członkowie Koła pracują w wielu instytucjach społecznych, jednak wobec liczebności Koła, jak i różnorodności tej pracy trudno ją ściśle określić.

**Rawicz:** Członkowie Koła pracują w Patronacie nad więźniami, w Harcerstwie, w Stow. Młodz. Pol., w T. C. L., w L. O. P. P., w W. F. i P. W., w P. C. K., w Z. O. K. Z., w Lidze Katol., w Tow. Rob. Katol., w Kat. Kole Polek i w „Sokole”. Z ramienia tych instytucji wygłoszono 35 odczytów.

**Szamotuły:** Członkowie pracują w T. C. L.

**Srem:** Członkowie Koła pracują w T. C. L., w L. O. P. P., w Harcerstwie, w „Strzelcu” i w Kole Studium Katolickiego.

**Trzemeszno:** 3 członków Koła pracuje w T. C. L., 6 — w P. C. K., 7 — w L. O. P. P., 7 — w Z. O. K. Z., 7 — w Lidze M. i K., 7 — w Kom. Dni Szopena. Z ramienia tych instytucji wygłoszono 9 odczytów.

### VIII. Okrąg Śląski.

**Bielsko:** Członkowie Koła biorą udział w pracach Macierzy Szkolnej, Tow. Tatrzańskiego, „Sokoła”, L. O. P. P., Tow. Teatru Polskiego i P. C. K. Z ramienia tych instytucji wygłoszono 20 odczytów.

**Katowice:** Pracę członków w miejscowych organizacjach społ. w danej chwili trudno określić.

**Królewska Huta:** Większość należy i pracuje w T. C. L., L. O. P. P., Z. O. K. Z. Nadto wielu członków należy do różnych innych organizacji, jak „Strzelec”, Zw. Legionistów, Tow. Śpiew., Zw. Abstyn., Sodalicja, Tow. Przyj. Teatru Polskiego, L. M. i R., Harcerstwo i t. d. Z ramienia tych organizacji wygłoszono 51 odczytów.

**Mikołów:** Członkowie Koła pracują w T. C. L., w Z. O. K. Z., w Tow. Upiększenia miasta Mikołowa, w Kole Przyj. „Strzelca” i w Chórze „Lutnia”. Z ramienia niektórych tych instytucji wygłoszono 5 odczytów.

**Mysłów:** Członkowie pracują w T. C. L., w Z. O. K. Z. Koło przytem wspólnie z T. C. L. prowadzi świetlicę dla bezrobotnych.

**Rybnik:** Członkowie Koła pracują w T. C. L., w Z. O. K. Z., w Zw. Powstańców i Świetlicę dla bezrobotnych. Wygłoszono 4 odczyty.

**Siemianowice:** Członkowie Koła biorą udział w miejscowych organizacjach społecznych.

### IX. Okrąg Warszawski.

**Białystok:** Członkowie pracują w Pol. Tow. Krajozn., w Z. O. K. Z. i w Miejskim Uniw. Powsz. Wygłoszono w tych organizacjach 63 odczyty.

**Gostynin:** Wszyscy członkowie należą do L. O. P. P., wielu do P. C. K., 2 do Zw. Pr. Obyw. Kobiet, 1 do Legjonu Młodych. Z ramienia tych instytucji wygłoszono 6 odczytów.

**Grodno:** 10 członków Koła pracuje w P. M. S.

**Mińsk Mazowiecki:** 2 członków pracuje w Dozorze Szkolnym.

**Mława:** Wszyscy członkowie Koła pracują w P. M. S.

**Ostrów Mazowiecka:** 6 członków Koła pracuje w Uniwers. Powsz., w którym wygłosili 19 odczytów.

**Pultusk:** 5 członków pracuje w „Strzelcu“, 2 — w Zw. Pr. Ob. Kobiet. Wygłoszono 2 odczyty.

**Sierpc:** 12 członków bierze udział w pracach P. M. S., gdzie wygłosili 12 odczytów.

**Skieniewice:** Członkowie Koła pracują w P. M. S. i w Czyteln. im. Kościuszki.

**Suwałki:** 4 członków pracuje na terenie Uniwers. Powsz., gdzie wygłosili 6 odczytów.

**Warszawa:** Kilku członków Koła należy do Zarządu Gł. P. M. S., wielu pracuje na kursach dla dorosłych. Ogółem pracuje oświatowo około 100 członków.

**Włocławek:** 6 członków pracuje w P. M. S., 3 — w Chrz. Uniw. Rob., 1 — w ref. wychowawczo-obywatelskim „Strzelca“. Z ramienia tych instytucji wygłoszono 29 odczytów.

**Wołkowysk:** 2 członków jest Kom. Pow. L. O. P. P., 1 jest prezesem miejscowego Koła P. M. S. (wszyscy członkowie Koła należą do P. M. S.), 2 pracuje w Tow. Przyj. Harcerstwa.

#### **X. Okrąg Wileński.**

**Mołodeczno:** Członkowie Koła biorą udział w pracach P. M. S., Stow. Młodz. Pol., L. O. P. P., Zw. Rezerwistów i b. Wojskowych. Wygłoszono z ramienia tych organizacji 6 odczytów.

**Wilno:** Część członków Koła pracuje w Ognisku Kolejowym, w Tow. Eugenicznem i w P. M. S. Liczby odczytów wygłoszonych w tych instytucjach nie udało się w tej chwili ustalić.

#### **XI. Koła bezpośrednio podległe Zarządowi Głównemu.**

**Gdańsk:** Wszyscy członkowie pracują w miejscowych polskich organizacjach, jak Macierz Szkolna w Gdańsku, Tow. Powstańców, Czerwony Krzyż, Misja Dworcowa, organizacje sportowe. Wygłoszono z ramienia tych organizacji około 200 odczytów.

#### **c. Samopomoc i kolonie dla młodzieży.**

**Brzesko:** Koło posiada koleżeńską kasę pożyczkową.

**Chrzanów:** Koło posiada kasę pomocy koleżeńskej.

**Kraków:** Koło zorganizowało noclegi w hospicjum T. N. S. W. dla członków T. N. S. W. oraz udzielało pomocy i pożyczek Kolegom, wydając na ten cel zł. 782 gr. 59.

**Nowy Sącz:** Koło posiada kasę koleżeńską, która udziela pożyczek i zaopatruje członków w towary po cenach niższych. Koło ma także własny fundusz zapomogowy. W razie choroby lub śmierci członka Koła wypłaca się rodzinie zł. 500. Dotychczas wypłacono 2 takie zapomogi.

**Wadowice:** Koło posiada koleżeńską kasę pożyczkową.

**Krasnystaw:** Koło prowadzi Kasę pomocy koleżeńskej. Obrót roczny wyniósł 925 zł.

**Siedlce:** Koło posiada własny fundusz pośmiertny o wysokości zł. 500.—.

**Drohobycz:** Koło posiada kasę wzajemnej pomocy. Koło gromadzi fundusz na założenie stałej kolonii wakacyjnej dla młodzieży tutejszych szkół średnich.

**Gródek Jagielloński:** Koło zorganizowało kolenję dla 40 uczniów przez 5 tygodni w Bieszczadach.

**Lwów:** Koło urządza kolonie wakacyjne dla młodzieży. W tym też celu istnieje przy Kole „Komitet Opieki nad Zdrowiem Młodz. Szk. Sr. T. N. S. W.“.

**Radomsko:** Koło posiada kasę pożyczkową.

**Sieradz:** Urządzono kolonję harcerską w Zakopanem na przeciąg 4 tygodni.

**Torun:** Urządzono 4 kolonie wakacyjne: 1) dla chłopców w Wielkiej Wsi, 2) dla dziewcząt w Swarzewie, 3) dla chłopców i 4) dla dziewcząt — obie w Dłotoku.

**Inowrocław:** Koło posiada kino szkolne T. N. S. W.

**Bielsko:** Koło zajmowało się pomaganiem Kolegom w sprawach gospodarczych.

**Mikołów:** Z inicjatywy Koła powstała „Spółdzielnia Nauczycielska“, w tej chwili jest już instytucją samodzielną.

**Gostynin:** Koło pomogło harcerzom do urządzenia obozu letniego.

**Mława:** Koło posiada kasę pożyczkowo-oszczędnościową.



**Warszawa:** Koło zorganizowało Fundusz Pmocy Bezr. Kolegom. Urządzono 2 kolonie nad morzem dla młodzieży żeńskiej i męskiej.

Zaznaczyć należy, iż bardzo wiele Kół uzyskało dla swych członków zniżki przy kupnie biletów do kin i teatrów, przy prenumeracie pism oraz organizowały kupno towarów na raty.

## **XIV. Fundusze T. N. S. W.**

### **I. Fundusz Pośmiertny Okręgu Lwowskiego T. N. S. W.**

Fundusz pośmiertny powstał w roku 1922, jako Fundusz Koła Lwowskiego. W roku 1924 ogarnął cały Okrąg Lwowski, obecnie zaś obejmuje wszystkie Okręgi Towarzystwa.

Składka roczna wynosiła 24 złote, premje asekuracyjne, wypłacane rodzinie zaraz po śmierci uczestnika Funduszu, wynoszą obecnie zł. 1.800.

W roku sprawozdawczym na fundusz ten wpłynęło zł. 35.811 gr. 25, wypłacono premij ubezpieczeniowych na kwotę zł. 28.800; inne drobne wydatki wynosiły zł. 665 gr. 30. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Okręgu w dn. 15 maja r. b. dokonało nieznacznych zmian w Regulaminie Funduszu Pośmiertnego.

### **II. Fundusz im. A. Mickiewicza.**

Fundusz im. A. Mickiewicza, istniejący od roku 1890 przy Zarządzie Okręgu Lwowskiego, przeznaczony jest na zasiłki dla wdów i sierot po członkach T. N. S. W. Na Fundusz ten składają się wszyscy członkowie T. N. S. W., płacąc na ten cel po 10 gr. miesięcznie.

Z funduszu tego Wydział Zarządu Okręgowego, na posiedzeniu w dn. 27-go czerwca 1932 r. przyznał 81 jednorazowych stypendjów po 90 — 120 złotych każde oraz wyjątkowo poza normalnym terminem w dn. 7 listopada — jedno stypendjum w kwocie zł. 100. Dochody Funduszu w okresie sprawozdawczym wynosiły zł. 8.248 gr. 83, zapomóg wypłacono na sumę zł. 7.990; inne wydatki wynosiły zł. 60 gr. 31.

### **III. Fundusz im. Józefa i Zofji Czerneckich.**

Fundusz im. Józefa i Zofji Czerneckich powstał dzięki ofiarności dr. Wincen-tego i dr. Władysława Czerneckich ku uczczeniu pamięci prof. Józefa Czerneckiego, jednego z założycieli i długoletniego administratora Funduszu im. A. Mickiewicza. Odselki od tego kapitału przeznaczone są na stypendja dla kształcących się w szko-łach średnich lub wyższych sierot po zmarłych członkach T. N. S. W. Okręgu Lwo-wskiego. Stypendja te rozdaje się, poczynwszy od roku 1930 w dniu 5 listopada, jako w rocznicę śmierci ś. p. J. Czerneckiego. W roku bieżącym Wydział rozdał 7 sty-pendjów po 200 zł. każde, ogółem na sumę zł. 1400.

### **IV. Fundusz im. ś. p. Kuratora St. Sobińskiego.**

Utworzony przy Kole Lwowskiem po zamordowaniu ś. p. Kuratora St. Sobiń-skiego Fundusz jego imienia, w roku sprawozdawczym obejmował cały Okrąg Lwowski. Służył on do udzielania doraźnej pomocy kolegom, którzy znaleźli się w wyjątkowo trudnem położeniu materialnem. Pomoc polegała na udzielaniu bez-zwrotnej zapomogi lub bezprocentowej pożyczki do wysokości 200 złotych.

### **V. Fundusz Wdzięczności.**

Funduszem tym administruje z upoważnienia Zarządu Głównego Zarząd Okręgu Warszawskiego. Fundusz ten przeznaczony jest na zasiłki jednorazowe i stałe dla nauczycieli szkół średnich, niezdolnych do pracy i nie posiadających środków utrzymania, którzy byli członkami T. N. S. W. lub dawnego Stowarzysze-nia Nauczycielstwa Polskiego.

Fundusz ten czerpie swe dochody, podobnie jak Fundusz im. A. Mickiewicza, z 10 groszowej dopłaty do miesięcznej składki członkowskiej, z dodatkowych skła-dek w czasie miesięcy wakacyjnych, uchwalanych przez Walne Zgromadzenie T. N. S. W., z imprez, organizowanych na rzecz tego Funduszu przez Zarząd Okręgu Warszawskiego, z darów i ofiar.

W roku sprawozdawczym Funduszem Wdzięczności administrowała specjał-na Komisja, wyłoniona ze składu Zarządu Okręgu Warszawskiego w osobach kol.: W. de Tilly, Kazim. Koniuszewskiego, M. Ossowskiej, X. Szwarca i W. Witwiń-

skiej. Komisja odbyła 5 posiedzeń i rozpatrzyła 19 podań, przyznając 5 doraźnych zapomóg po 50 zł., kwalifikując do zapomogi stałej 1 osobę; odmówiła zaś udzielenia zapomóg 13 osobom.

Ogólna suma dochodu Funduszu Wdzięczności wraz z saldem z ubiegłego roku wynosiła zł. 27.204 gr. 63, wydatki stanowiły zł. 8.969 gr. 48, saldo na dzień 1.XII.1932 wyrażało się sumą zł. 18.235 gr. 15.

Stałych pensjonarzy Fundusz posiada 18, którym wypłaca miesięcznie od 30 do 75 złotych zapomóg (1 osobie — 30 zł., 1 osobie 40 zł., 6 osobom po 43 zł., 2 osobom po 51 zł., 2 osobom po 60 zł., 1 osobie — 64 zł., 1 osobie — 68 zł., 1 osobie — 70 zł. i 1 osobie 75 zł.). Średnio suma zapomóg, wypłacana z Funduszu Wdzięczności, wynosi 917 złotych miesięcznie.

## XV. Biura Pośrednictwa Pracy.

Biuro Pośrednictwa Pracy przy Zarządzie Okręgu Warszawskiego T. N. S. W. rozciąga swą działalność na całą Rzeczpospolitą. Z biura tego nauczyciele członkowie T. N. S. W. korzystają bezpłatnie, a dyrekcja szkół za małą opłatą. Zarząd Główny subwencjonuje Biuro, pokrywając połowę deficytu.

Kierowniczką biura była kol. Wanda Witwińska. Do dnia 1 listopada 1932 r. urzędniczką biura była p. Stefania Zawadzka, od tej daty p. Lucyna Małachowska.

W okresie sprawozdawczym w biurze zgłoszono posad 171 — w tej liczbie: 3 prywatne szkoły z Warszawy — ponad 21, 168 szkół z prowincji — 150.

Liczba zgłoszonych kandydatów: 434; w tej liczbie z Warszawy 165, z prowincji 269. Podług specjalności zgłoszono: kandydatów na kierowników 9, na nauczycieli jęz. polskiego 84, jęz. francuskiego 30, jęz. łaciny i grec. 31, jęz. niemieckiego 23, jęz. angielskiego 2, historii 96, matematyki 55, fizyki z chemią 19, przyrody 40, geografii 12, przedm. handlowych 3, rysunków 11, śpiewu i muzyki 2, robót ręcznych 6, ćwiczeń cielesnych 11, razem 434.

Obsadzono posad 57, w tej liczbie w Warszawie 9, na prowincji 48, w tej liczbie: kierowników 3, nauczycieli jęz. polskiego 8, jęz. francuskiego 6, jęz. łacińskiego 8, jęz. niemieckiego 2, historii 5, matematyki 7, fizyki i chemii 3, przyrody 3, geografii 4, rysunków 1, ćwiczeń cielesnych 2, robót ręcznych 1, prywatnych 4, razem 57.

Podobne biuro istniało przy Zarz. Okręgowym w Krakowie, zaś przy Zarz. Okręgowym w Poznaniu — Kom. Pośr. Pracy.

## XVI. Wydawnictwa T. N. S. W.

### „Muzeum“.

W roku sprawozdawczym, XLVII roku działalności „Muzeum”, ukazało się normalnie 5 zeszytów naszego czasopisma w łącznej objętości 20 arkuszy druku poza okładkami i wstawkami reklamowymi. Kierunek i układ pisma nie uległ zmianie. Uwzględniało „Muzeum” przede wszystkim artykuły i rozprawy, dostarczało ocen i sprawozdań z pojawiających się i godnych uwagi nowości pedagogicznych, dawało przegląd zagadnień poruszanych w czasopiśmiennictwie polskim i obcym, dostarczało również przeglądu bibliograficznego dzieł i artykułów pedagogicznych polskich.

W dziale pierwszym poświęcono zagadnieniom reformy szkolnej cztery rozprawy, zagadnieniom wychowawczym pięć rozpraw, zagadnieniom z psychologii wychowawczej dwie, dydaktycznym i metodycznym trzy rozprawy. W dziale drugim dokonano 26 ocen i sprawozdań z dzieł pedagogicznych. Pomieszczono również pięć artykułów polemicznych na tematy omawiane na łamach „Muzeum”.

Jak od szeregu lat, tak i w roku sprawozdawczym nie mogło nasze pismo drukować wielu nadsyłanych nam cennych rozpraw z powodu niemożności powiększenia swojej objętości. Z tego też powodu wiele artykułów i rozpraw czeka cierpliwie swej kolejności w naszej bogato zaopatrzonej tece redakcyjnej. Charakterystyczny dla opinii o „Muzeum” wśród Koleżanek i Kolegów jest fakt, że spontanicznie zwracają się do nas z rozprawami poważnymi co do treści i objętości. Drobnych artykułów mamy niewiele.

Współpracownicy nasi pochodzą z całej Polski. Najliczniej reprezentowany



jest Lwów, następnie Kraków i Warszawa. Poza temi reprezentowanych jest jeszcze siedem miast polskich i jedno zagraniczne. Wśród współpracowników mamy 8 profesorów i docentów szkół wyższych i 18 nauczycieli i dyrektorów szkół średnich. Szczegółowe dane redakcyjne zawarte są w „Treści rocznika XLVII”, dodatku do piątego zeszytu „Muzeum” za rok 1932.

Z inicjatywy Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek, działającego w porozumieniu z Ministerstwem W. R. i O. P., wysłała redakcja jeden rocznik „Muzeum” na Wystawę w Nicei, w związku z szóstym Kongresem Międzynarodowej Ligi Nowego Wychowania. Nadto pozostawała redakcja w kontakcie redakcyjnym z niektórymi redakcjami czasopism pedagogicznych francuskich, hiszpańskich, niemieckich, jugosłowiańskich, czechosłowackich i rosyjskich.

Administracja naszego pisma odczuła poważnie ogólny kryzys. Liczba prenumeratorów z 1230 w r. 1931 spadła w roku sprawozdawczym do 677. Nakład z 1300 spadł przeciętnie do 900 egzemplarzy. Z tego 51 egzemplarzy rozchodzi się jako wymienne, 40 jako bezpłatne i 13 jako obowiązkowe. W ilości prenumeratorów przoduje Lwów — 113 prenumeratorów, potem Warszawa — 116, Poznań — 34, Kraków — 29, Lublin — 13, Przemyśl — 12, Wilno — 10. Koniec z końcem można było wiązać dzięki pomocy Zarządu Głównego w formie subwencji 3000 zł.

Administrację prowadził kol. Eugenjusz Kosiński ze Lwowa, redagował kol. dr. Piotr Zygmunt Dąbrowski.

### „Pedagogjum”.

„Pedagogjum” było organem Sekcji Kształcenia Nauczycieli T. N. S. W. i skończyło w grudniu 1932 osiem lat istnienia pod redakcją dr. Antoniego Mikulskiego. W r. 1932 otrzymywali pismo członkowie Sekcji tak, jak lat poprzednich, bezpłatnie, inni zaś członkowie T. N. S. W. za opłatą prenumery. Nadto rozsyłano pismo bezpłatnie czynnikom oficjalnym (dyrektorom departamentów, kuratorom, wizytatorom), a redakcjom pism pedagogicznych w drodze zamiany. Pismem interesowały się także sfery nauczycieli szkół powszechnych, prenumerując szereg egzemplarzy.

W r. 1932 wydano 10 numerów, każdy w nakładzie 1.000 egzemplarzy. Rocznik 1932 pomieścił artykuły treści ogólnej i pedagogicznej, artykuły o organizacji nauki i wychowania w zakładach kształcenia nauczycieli w kraju i zagranicą, i w sprawach zawodowych, recenzje i sprawozdania z nowych wydawnictw, echa, wiadomości bieżące i t. p. W roczniku umieściło prace 15 autorów.

Podział procentowy nakładu między czytelników i według Kuratorów, jak w roku ubiegłym, t. zn. że 70% nakładu otrzymywali członkowie Sekcji Kształcenia Nauczycieli przy Kołach T. N. S. W., 18% prenumeratory, a 12% idzie na wymianę i egzemplarze gratisowe.

### „Iskry”, tygodnik dla młodzieży.

Wychodzące od października 1923 r. pod redakcją kol. Władysława Kopczewskiego „Iskry” w ciągu 1932 r. mimo trudności, wywołanych ogólnym ciężkim położeniem gospodarczym kraju, utrzymały się nadal na swym wysokim dotychczasowym poziomie i w dotychczasowych rozmiarach.

Na r. 1933 — jako jubileuszowy — Administracja wystąpiła ze swej strony z „darem jubileuszowym” dla szkół, obniżając prenumeratę do połowy — do 1 zł. miesięcznie — dla zbiorowych grupowych zamówień szkolnych (co najmniej 10 egz.), kierowanych wprost do Administracji.

W ciągu 1932 r. w Dziennikach Urzędowych Kuratorów Okręgów Szkolnych, Łódzkiego, Poleskiego, Pomorskiego, Poznańskiego i Wołyńskiego ukazały się nowe zalecenia „Iskier” młodzieży szkolnej i szkołom. Nadto „Muzeum” w zes. 2 (str. 88 — 89) i „Przegląd Pedagogiczny” w Nr. 26 (str. 531 — 532) zamieściły specjalne obszernie omówienia wartości wychowawczej „Iskier”.

*Uwaga.* Ponieważ wobec przyspieszonego terminu Walnego Zgromadzenia znaczna część Kół (około 30%) nie zdążyła nadesłać nam sprawozdań ze swej działalności, nie możemy obecnie jeszcze podać liczby członków Towarzystwa, jak również zestawień ogólnego stanu organizacyjnego T. N. S. W. Uczynimy to po otrzymaniu od Kół pełnego materiału.

# XVII. Sprawozdanie Rachunkowe Zarządu Głównego T.N.S.W. za czas 1.I.—31.XII. 1932 r.

## A. Wydatki i wpływy administracyjne.

| WYDATKI                         |                                       | Prelimino-<br>wano na<br>r. 1932 | Wykonano  | Preliminarz<br>na 1933 r. |
|---------------------------------|---------------------------------------|----------------------------------|-----------|---------------------------|
| <b>Koszty ogólne:</b>           |                                       |                                  |           |                           |
| 1.                              | Płace . . . . .                       | 14.000.—                         | 13.482.66 | 10.000.—                  |
| 2.                              | Zjazdy Zarządu Głównego . . . . .     | 3.500.—                          | 3.382.75  | 2.500.—                   |
| 3.                              | Delegacje . . . . .                   | 500.—                            | 622.20    | 500.—                     |
| 4.                              | Sekcje Głównie . . . . .              | 1.000.—                          | 678.—     | 500.—                     |
| 5.                              | Koszty kancelaryjne . . . . .         | 3.000.—                          | 3.148.63  | 2.500.—                   |
| 6.                              | „ gospodarcze. . . . .                | 400.—                            | 479.69    | —                         |
| 7.                              | „ udziału w inn. organ. . . . .       | 2.000.—                          | 2.651.78  | 2.000.—                   |
| 8.                              | Lokal . . . . .                       | 8.000.—                          | 8.394.59  | 8.000.—                   |
| 9.                              | Sprawozdanie Roczne. . . . .          | 3.000.—                          | 2.805.56  | 1.500.—                   |
| 10.                             | Walne Zgromadzenie . . . . .          | 500.—                            | 1.070.60  | 1.000.—                   |
| 11.                             | Obrona prawna (syndyk). . . . .       | 3.150.—                          | 1.293.05  | 4.000.—                   |
| 12.                             | Różne. . . . .                        | 500.—                            | 242.56    | —                         |
| 13.                             | Podatki i świadczenia . . . . .       | 1.500.—                          | 1.441.94  | 1.000.—                   |
| 14.                             | Biuro Pośrednictwa Pracy . . . . .    | 300.—                            | 300.—     | 500.—                     |
|                                 |                                       | 41.350.—                         | 39.994.01 | 34.000.—                  |
| <b>Wydawnictwa:</b>             |                                       |                                  |           |                           |
| <b>„Przegląd Pedagogiczny”.</b> |                                       |                                  |           |                           |
| 15.                             | Płace . . . . .                       | 7.800.—                          | 8.256.—   | 6.000.—                   |
| 16.                             | Honoraria . . . . .                   | 5.850.—                          | 5.585.11  | 3.500.—                   |
| 17.                             | Druk . . . . .                        | 12.500.—                         | 11.195.75 | 6.000.—                   |
| 18.                             | Papier . . . . .                      | 7.000.—                          | 4.570.29  | 2.500.—                   |
| 19.                             | Ekspedycja . . . . .                  | 9.000.—                          | 8.125.99  | 5.000.—                   |
| 20.                             | Różne . . . . .                       | 1.000.—                          | 779.79    | 500.—                     |
|                                 |                                       | 43.150.—                         | 38.512.93 | 23.500.—                  |
| <b>Inne czasopisma:</b>         |                                       |                                  |           |                           |
| 21.                             | Muzeum . . . . .                      | 3.000.—                          | 3.000.—   | 2.000.—                   |
| 22.                             | Szkołnictwo Zawodowe . . . . .        | 2.500.—                          | 1.000.—   | —                         |
| 23.                             | Pedagogium. . . . .                   | 2.500.—                          | 2.500.—   | —                         |
| 24.                             | Inne wydawnictwa . . . . .            | —                                | —         | 3.000.—                   |
|                                 |                                       | 8.000.—                          | 6.500.—   | 5.000.—                   |
| <b>Nadzwyczajne:</b>            |                                       |                                  |           |                           |
| 25.                             | Różne i Propaganda . . . . .          | 1.500.—                          | 925.60    | 500.—                     |
| 25A.                            | Subwencja—pożyczka (Bydgoszcz)        | —                                | 4.424.60  | —                         |
| 26.                             | Niedobór r. 1931. . . . .             | 784.55                           | 784.55    | —                         |
| 26A.                            | Nadwyżka r. 1932 . . . . .            | —                                | 1708.22   | —                         |
|                                 |                                       | 94.784.55                        | 92.849.91 | 63.000.—                  |
| <b>Wydatki razem</b>            |                                       |                                  |           |                           |
| <b>WPLYWY</b>                   |                                       |                                  |           |                           |
| 27.                             | Składki . . . . .                     | 90.000.—                         | 84.030.39 | 60.000.—                  |
| 27A.                            | Składki wątpliwe (Bydgoszcz). . . . . | —                                | 4.424.60  | —                         |
| 28.                             | Ogłoszenia i prenumeraty . . . . .    | 4.500.—                          | 3.595.54  | 2.500.—                   |
| 29.                             | Procenty. . . . .                     | 500.—                            | 799.38    | 500.—                     |
|                                 |                                       | 95.000.—                         | 92.849.91 | 63.000.—                  |



## B. Sprawozdanie kasowe.

Rk. Salda z 31 grudnia 1931

|              |                                  |            |            |
|--------------|----------------------------------|------------|------------|
| Saldo Rku    | Dywidendy Książ.-Atlasu (w maj.) | 124.577.26 |            |
| " "          | F. Zjazdu Polonistów . . . . .   | 998.15     |            |
| " "          | Pokoju Gościnnego . . . . .      | 5.521.63   |            |
| " "          | Sum Przechodnich . . . . .       | 858.55     | 131.955.59 |
| " "          | Dłużników . . . . .              | 13.749.36  |            |
| " "          | Pożyczek na Domy Wypocz. . . . . | 107.173.66 |            |
| Niedobór Rku | Zarządu Głównego . . . . .       | 784.55     | 121.707.57 |

I. Rk. Zarządu Głównego (w/g A) . . . . . 92.849.91 90.357.14

II. Rk. Dywidendy Książnicy-Atlasu

|       |                                |          |        |
|-------|--------------------------------|----------|--------|
| 1. Za | zakupione akcje . . . . .      |          | 472 75 |
| 2. "  | dywidendę za r. 1931 . . . . . | 20 680 — |        |
| 3. "  | różne koszty . . . . .         |          | 413.60 |

III Rk F. Mickiewicza

|       |                                |          |          |
|-------|--------------------------------|----------|----------|
| 1. Za | wpłaty ze składek czł. . . . . | 5.019.16 |          |
| 2. "  | wpłaty Z O. Lwów . . . . .     |          | 5.019.16 |

IV. Rk. F. Wdzięczności

|       |                                  |          |          |
|-------|----------------------------------|----------|----------|
| 1. Za | wpłaty ze składek czł. . . . .   | 5 019.16 |          |
| 2. "  | wpłaty Z Okr. Warszawa . . . . . |          | 5.019.16 |

V. Rk. F. Budowy Domu

|       |                                    |           |           |
|-------|------------------------------------|-----------|-----------|
| 1. Za | wpłaty ze składek czł. . . . .     | 25.095.80 |           |
| 2. "  | wpłaty Jantarowej Checzy . . . . . |           | 25.095.80 |

VI. Rk. F. Zjazdu Polonistów

|       |                                          |        |  |
|-------|------------------------------------------|--------|--|
| 1. Za | wpłatę salda P. K. O. (reszta) . . . . . | 232.97 |  |
|-------|------------------------------------------|--------|--|

VII. Rk. Pokoju Gościnnego

|       |                                                    |        |       |
|-------|----------------------------------------------------|--------|-------|
| 1. Za | wpłaty . . . . .                                   | 861 —  |       |
| 2. "  | amortyzację inwentarza Pokoju Gościnnego . . . . . | 333.56 |       |
| 3. "  | drobne wydatki . . . . .                           |        | 120.— |

VIII. Rk. Inwentarza Pok. Gośc.

|       |                                 |  |        |
|-------|---------------------------------|--|--------|
| 1. Za | stratę na wartości inw. . . . . |  | 333.56 |
|-------|---------------------------------|--|--------|

IX. Rk. Dłużników

|       |                        |         |          |
|-------|------------------------|---------|----------|
| 1. Za | wpłaty różne . . . . . | 2.031.— |          |
| 2. "  | wpłaty różne . . . . . |         | 5.424.60 |

X. Rk. Pożyczki na Domy Wyp.

|       |                                              |          |          |
|-------|----------------------------------------------|----------|----------|
| 1. Za | wpłatę z Jantarowej Checzy . . . . .         | 7.884.93 |          |
| 2. "  | wpłatę na Wisłę-Polanę . . . . .             |          | 6.181.10 |
| 3. "  | " " Krynice . . . . .                        |          | 12.481.— |
| 4. "  | wpłatę z Z. Okr. Kraków na Krynice . . . . . | 8.000.—  |          |

XI. Rk. Sum Przechodnich

|       |                  |          |          |
|-------|------------------|----------|----------|
| 1. Za | wpłaty . . . . . | 1.651.35 |          |
| 2. "  | wpłaty . . . . . |          | 2.373.90 |

Rk. Salda z dn. 31 grudnia 1932 r.

|              |                                     |            |            |
|--------------|-------------------------------------|------------|------------|
| Saldo Rku    | Dłużników . . . . .                 | 17.142.96  |            |
| " "          | Pożyczek na Domy Wyp. . . . .       | 100.950.83 | 127.093.79 |
| " "          | Dywidendy Ks. A. (w maj.) . . . . . | 144.370.91 |            |
| " "          | F. Zjazdu Polonistów . . . . .      | 1.231.12   |            |
| " "          | Pokoju Gościnnego . . . . .         | 6.262.63   |            |
| " "          | Sum Przechodnich . . . . .          | 136.—      |            |
| Nadwyżka Rku | Zarządu Głównego . . . . .          | 1.718.22   | 153.708.88 |

428.708 22 428 708 22

## C. Bilans Zamknięcia Zarządu Głównego T. N. S. W.

na dzień 31 XII.1932 r.

### STAN CZYNNY

|                          |                   |
|--------------------------|-------------------|
| 1. P. K. O. . . . .      | 2 320.71          |
| 2. Kasa . . . . .        | 1.354.45          |
| 3. Lokaty . . . . .      | 24.912.18         |
| 4. Akcje różne . . . .   | 150.438.45        |
| 5. Dłużnicy . . . . .    | 17.142.96         |
| 6. Poż. na Domy Wyp.:    |                   |
| a) Jantarowa Checza      | 71.249.32         |
| b) Dom w Krynicy .       | 24.520 41         |
| c) Wisła-Polana . .      | 14.181.10         |
| 7. Parcele: a) we Lwowie | 4.165.—           |
| "    b) w Bliżynie       | 100.—             |
| 8. Ruchomości Biura . .  | 7.360.36          |
| 9. "    Pok. Gośc.       | 2 740 83          |
| Wydatki na r. 1933. . .  | 992.55            |
|                          | <u>321.478 32</u> |

### STAN BIERNY

|                                            |                   |
|--------------------------------------------|-------------------|
| 1. Sumy Przechodnie .                      | 136.—             |
| 2. R/k Pokoju Gościn. .                    | 6.382.63          |
| 3. F. Kursów Wakacyj-<br>nych . . . . .    | 336.68            |
| 4. F. Bud. Domu w War-<br>szawie . . . . . | 107.—             |
| 5. F. Zjazdu Polonistów                    | 1.231.12          |
| 6. Majątek Zarz. Główn.                    | 313.284.89        |
|                                            | <u>321.478.32</u> |

## D. Jantarowa Checza T. N. S. W.

### Rachunek Strat i Nadwyżek za rok 1932.

#### STRATY

|                           |                  |
|---------------------------|------------------|
| 1. Procenty od pożyczek   | 9.391.24         |
| 2. Administracja letniska | 2.693.78         |
| 3. Drobnny inwentarz .    | 129.65           |
| 4. Dzierżawa placu . .    | 750.—            |
| 5. Nadwyżka . . . . .     | 19.214.94        |
|                           | <u>32.179.61</u> |

#### NADWYŻKI

|                            |                  |
|----------------------------|------------------|
| 1. Składki czł. (F. B. D.) | 25.095.80        |
| 2. Dochód z letniska .     | 7.083.81         |
|                            | <u>32.179.61</u> |

## Bilans Zamknięcia na dzień 31.XII.1932 r.

### STAN CZYNNY.

|                        |                   |
|------------------------|-------------------|
| 1. P. K. O. . . . .    | 2.761.70          |
| 2. Kasa . . . . .      | 28.85             |
| 3. Budowa domu . . .   | 333.952.94        |
| 4. Sumy przechodnie. . | 262.91            |
| 5. Ruchomości . . . .  | 19.972.49         |
|                        | <u>356.978.89</u> |

### STAN BIERNY

|                           |                   |
|---------------------------|-------------------|
| 1. Pożyczka od członków   | 22.000.40         |
| 2. Pożyczka od Zarz. Gł.  | 71.249.32         |
| 3. Sumy Przechodnie .     | 106.—             |
| 4. Wierzyciele . . . .    | 190.—             |
| 5. Rk. Amortyzacji Domu   | 13.312.—          |
| 6. Majątek Jantarowej Ch. | 250.121.17        |
|                           | <u>356.978.89</u> |



## E. Preliminarz wydatków i wpływów specjalnych.

| WYDATKI                                                                    | W ciągu 1932<br>(do 1.12) | Preliminarz<br>na rok 1933 |
|----------------------------------------------------------------------------|---------------------------|----------------------------|
| <b>„Jantarowa Checza” na Helu:</b>                                         |                           |                            |
| 1. wydatki kancelaryjne w lecie . . . . .                                  | 202.41                    | 200.—                      |
| 2. płace dozoru . . . . .                                                  | 1.248.30                  | 1.400.—                    |
| 3. ekspedycja ruchomości . . . . .                                         | 117.51                    | 100.—                      |
| 4. utrzymanie porządku . . . . .                                           | 417.77                    | 400.—                      |
| 5. opał i światło . . . . .                                                | 582.—                     | 600 —                      |
| 6. drobny inwentarz . . . . .                                              | 129.65                    | 100 —                      |
| 7. podatki, asekuracja . . . . .                                           | 265.41                    | 300.—                      |
| 8. wypłata $\frac{0}{6}\frac{0}{0}$ od pożyczek (r. 1931 i 1932) . . . . . | 6.423.24                  | 2.800.—                    |
| 9. spłata pożyczek . . . . .                                               | 21.800.—                  | 10 000.—                   |
| 10. $\frac{0}{10}\frac{0}{0}$ i spłaty w toku . . . . .                    | 4.030.—                   | —                          |
| <b>Dom wypoczynkowy w Krynicy:</b>                                         |                           |                            |
| 11. ostatnia rata za parcelę . . . . .                                     | 5.189.50                  | —                          |
| 12. podatek od kupna . . . . .                                             | 920.70                    | —                          |
| 13. wydatki budowlane . . . . .                                            | 146.—                     | 25 000.—                   |
| <b>Parcela w Polanie:</b>                                                  |                           |                            |
| 14. dopłata na kupno . . . . .                                             | 6.181.10                  | —                          |
| <b>Rezerwa:</b>                                                            |                           |                            |
| 15. rezerwa . . . . .                                                      | —                         | 10.253.22                  |
| <b>Saldo na rok następny:</b>                                              |                           |                            |
| 16. saldo . . . . .                                                        | 26.153.22                 | —                          |
| Razem . . . . .                                                            | 73.806.81                 | 51.153.22                  |
| <b>WPLYWY</b>                                                              |                           |                            |
| 17. Składki członków na Fund. Budowy Domu. . . . .                         | 21.013.50                 | 18.000.—                   |
| 18. Dochód z letniska na Helu. . . . .                                     | 7.122.31                  | 7.000.—                    |
| 19. Wpłata Z. Okr. Krakowskiego na Krynice . . . . .                       | 8.000.—                   | —                          |
| 20. Dywidenda Ks.-Atl. za rok 1931 . . . . .                               | 20.266 40                 | —                          |
| 21. Saldo z roku ub. . . . .                                               | 17.404.60                 | 26.153.22                  |
| Razem . . . . .                                                            | 73.806.81                 | 51.153.22                  |

Skarbnik: (—) *Wład. Kopczewski*

Księgowa: (—) *E. Matczakówna*

### Wnioski Skarbowe w związku z preliminarzem na r. 1933.

1. Walne Zgromadzenie zatwierdza proponowany preliminarz w części A — wydatków i wpływów administracyjnych — i w części B — wydatków i wpływów specjalnych.

2. Walne Zgromadzenie uchwala na r. 1933 na pokrycie wydatków bieżących składkę 1 zł. 50 gr. miesięcznie przez 12 miesięcy (18 zł. rocznie).

3. Walne Zgromadzenie uchwala następujący podział składki administracyjnej: rocznie dla Zarządu Głównego 1 zł., dla Zarządu Okręgowego 30 gr., dla Zarządu Koła 20 gr. miesięcznie przez 12 miesięcy.

4. Walne Zgromadzenie uchwala na r. 1933 dodatek do składki na specjalne fundusze w kwocie 50 gr. miesięcznie przez 12 miesięcy, z czego na Fundusz Budowy Domu 30 gr., na Fundusz im. Mickiewicza 10 gr., na Fundusz Wdzięczności 10 gr. miesięcznie.

5. Walne Zgromadzenie upoważnia Skarbnika Zarządu Głównego do dokonywania przenoszeń wydatków z jednej pozycji do drugiej w obrębie każdego preliminarza A lub B.

6. Walne Zgromadzenie upoważnia Prezydium Zarządu Głównego do powiększenia wydatków w razie zwiększenia się wpływów ponad preliminowane.

## Delegacja Zarządu Głównego T. N. S. W. u P. Wiceministra K. Pierackiego.

W dniu 22 grudnia 1932 r. P. Wiceminister Pieracki przyjął delegację Zarządu Głównego, złożoną z wiceprezesa, kol. Stefana Kwiatkowskiego, sekretarza generalnego, kol. dr. Tadeusza Mikułowskiego i prezesa Koła Warszawskiego, kol. Maksymiljana Tazbira. Nawiązując do przedstawionego Ministerstwu memoriału, delegaci T. N. S. W. przedstawili obszernie zaniepokojenie nauczycielstwa w sprawie Pragmatyki nauczycielskiej, oraz postulaty T. N. S. W. W szczególności delegaci podnieśli postulat zagwarantowania stałości w służbie, zagrożonej zwłaszcza przez nowelizację dawnego art. 53 Pragmatyki, dalej postulat jawnej kwalifikacji i możliwości odwołania się od niekorzystnej opinii do instytucji kolegialnej z udziałem nauczycielstwa. Ponadto delegaci poruszyli sprawę zajęć ubocznych nauczycieli szkół państwowych, domagając się swobody dla działalności naukowej i literackiej oraz akceptowania przez władze dawniej udzielonych zezwoleń na zajęcia uboczne bez konieczności wnoszenia nowych podań. Wreszcie delegaci streścili postulaty nauczycielstwa w zakresie postanowień dyscyplinarnych, domagając się przywrócenia dotychczasowych postanowień Pragmatyki, w szczególności zaś udziału w Komisjach czynnika obywatelskiego oraz powierzania przewodnictwa Komisji sędziom zawodowym.

Obszernie przedstawili delegaci sprawę przydziału nauczycieli szkół średnich do szkół powszechnych i trudności stąd wynikających. Powołując się na materiał T. N. S. W. z miesiąca sierpnia oraz na rozmowę z P. Dyr. Mendyssem, delegaci prosili o przyspieszenie zapowiedzianych zarządzeń Ministerstwa, mających rozstrzygnąć przynajmniej niektóre sporne kwestie w duchu korzystnym dla nauczycielstwa szkół średnich.

Pan Wiceminister udzielił szczegółowych wyjaśnień w sprawie powodów i tendencji dokonanych zmian oraz omówił niektóre postanowienia projektowanych rozporządzeń wykonawczych, idące w kierunku życzeń nauczycielstwa.

Z dziedziny szkolnictwa państwowego delegaci przedstawili jeszcze szczegółowo sprawę zbyt późnych i dorywczych redukcji personalnych oraz odmawiania nauczycielom szkół państwowych zezwoleń na nauczanie w szkołach prywatnych dalej omówili sprawę takś administracyjnych, i przedstawili postulat Walnego Zgromadzenia T. N. S. W., by dzieci nauczycieli były zwolnione od opłaty taksy. W tej ostatniej sprawie delegaci wskazali na niewłaściwą interpretację ostatniego okólnika Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie takś przez niektóre Kuratoria. Wreszcie delegaci poruszyli sprawę zalegania z wypłatą emerytur oraz częściowego wstrzymania postanowień art. 107 i 109 Ustawy Uposażeniowej.

Z kolei delegaci T. N. S. W. omówili sprawę trudności, na jakie natrafiają obecnie szkoły prywatne oraz ich nauczycielstwo w związku z niektórymi postanowieniami ustaw o ustroju szkolnictwa oraz o szkołach prywatnych. Delegaci wskazali mianowicie na trudności zorganizowania nowego roku szkolnego, wynikające z braku wskazówek co do podziału godzin i co do przedmiotów w poszczególnych klasach, znajdujących się w stadium reorganizacji; w związku z tem prosili o wyjaśnienie, czy Ministerstwo zamierza dozwolnić szkołom prywatnym jeszcze w roku przyszłym na utrzymanie klas niższych w dotychczasowych rozmiarach i przytoczyli niektóre argumenty, przemawiające za pozostawieniem jeszcze w r. 1933/34 dotychczasowego stanu. Argumentami temi są przede wszystkim: groźba coraz większego bezrobocia nauczycieli szkół prywatnych oraz niepokojący spadek wypłacalności szkół w związku z obecnym kryzysem ekonomicznym, wreszcie całkowita możliwość realizacji nowego ustroju szkolnego w przewidzianym przez ustawę okresie 6-letnim mimo jednorocznego odroczenia likwidacji klas wstępnych i niższych klas gimnazjalnych. Pan Wiceminister wysłuchał z uwagą powyższych argumentów i przyrzekł je rozważyć przed wydaniem zarządzeń reorganizacyjnych.

W związku z niebezpiecznym projektem Komisji Kodyfikacyjnej, godzących w interesy nauczycieli szkół prywatnych, delegaci złożyli P. Wiceministrowi egzemplarz projektu ustawy o umowie o pracę nauczycieli, opracowanego w T. N. S. W., prosząc o poparcie postulatów nauczycielstwa. Delegacja złożyła również P. Wiceministrowi krótki memoriał



w sprawie zamierzonego rozporządzenia o szkolnictwie komunalnem, streszczający postulaty T. N. S. W. w związku z uchwałami ostatniego Walnego Zgromadzenia. W sprawie zniżek kolejowych dla nauczycieli szkół prywatnych oraz dla kontraktowych nauczycieli szkół państwowych delegacja zawiadomiła Pana Wiceministra o staraniach, podejmowanych przez T. N. S. W. w Ministerstwie Kamunikacji, i prosiła o ich poparcie. Delegacja przypomniła o doli Weteranów szkolnictwa, złożyła P. Wiceministrowi spis Weteranów i prosiła o poparcie sprawy ich zaopatrzenia.

P. Wiceminister wszystkich powyższych postulatów wysłuchał uważnie, w sprawie niektórych udzielił szczegółowych wyjaśnień, a część przyrzekł ponownie rozpatrzyć. Wreszcie delegacja zawiadomiła P. Wiceministra o Walnem Zgromadzeniu T. N. S. W., zapowiedzinem na dnie 12 i 13 stycznia 1933 r. i wyjaśniła krótko powody, dla których Walne Zgromadzenie będzie miało charakter ściśle organizacyjny, pozbawiony całkowicie strony reprezentacyjnej.

Żegnając P. Wiceministra po całogodzinnej audjencji, delegacja złożyła mu imieniem T. N. S. W. życzenia Wesolych Świąt i pomyślnego Nowego Roku.

## Komunikaty Zarządu Głównego T. N. S. W.

### Posiedzenie Prezydium w dniu 16 grudnia 1932 r

1. Wysłuchano sprawozdania kol. St. Kwiatkowskiego i Wł. Kopczewskiego z delegacji do P. Kuratora Okręgu Szkolnego Warszawskiego.
2. Rozważano sprawy, związane z organizacją Walnego Zgromadzenia.
3. Ustalono porządek obrad posiedzenia Wydziału w dn. 12.I 1932 r.
4. Przyjęto do wiadomości uchwałę Wydziału Zarządu Okręgu Krakowskiego T. N. S. W., stwierdzającą, „że Koło Krakowskie T. N. S. W. po interpretacji Statutu Towarzystwa przez Zarząd Główny, dokonanej dnia 29 maja ub. r., nie było uprawnione do wydawania pisma okólnego z czerwca ub. r.”
5. Odczytano pismo Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, stwierdzające zgodność z obowiązującymi przepisami Norm Płac i Wpisów na rok 1932/33.

### Posiedzenie Prezydium w dniu 29 grudnia 1932 r.

1. Rozpatrzone szereg spraw, związanych z organizacją Walnego Zgromadzenia T. N. S. W.
2. Ustalono wytyczne dla konferencji: a) w sprawie szkół komunalnych oraz b) w sprawie prywatnych szkół średnich.
3. Wysłuchano sprawozdania Sekretarza Generalnego z delegacji do Pana Wiceministra K. Pierackiego.
4. Rozpatrzone wyniki ankiety w sprawie przynależności organizacyjnej Kół w Okręgu Szkolnym Łuckim i postanowiono decyzję przekazać pełnemu Z. Gł.
5. Uchwalono przekazać pełnemu Zarządowi Głównemu sprawy: subwencji na dom wypoczynkowy w Siankach i zaległych składek Koła w Bydgoszczy.
6. Rozpatrzone sprawę pożyczki wewnętrznej dla Okręgu Śląskiego i zażądano dodatkowych wyjaśnień.
7. Odczytano pismo Ministerstwa Kamunikacji, odmawiające zniżek kolejowych dla nauczycieli szkół prywatnych i kontraktowych nauczycieli państwowych.

### Posiedzenie Prezydium z dnia 7 stycznia 1933 r.

1. Rozpatrzone wyniki prac przygotowawczych do konferencji w sprawie szkół komunalnych w dniu 10 b. m.
2. Wysłuchano sprawozdania kol. T. Mikułowskiego w sprawie prac Komisji dla szkół prywatnych.
3. Rozpatrzone wnioski Kół, nadesłane na Walne Zgromadzenie, i dokonano przydziału ich do poszczególnych Komisji zjazdowych.
4. Rozpatrzone niektóre szczegóły drugiej części sprawozdania T. N. S. W. i tekst sprawozdania z audjencji u Pana Wiceministra Pierackiego.
5. Omówiono wytyczne sprawozdania sekretarza generalnego i skarbnika na Walne Zgromadzenie T. N. S. W. oraz wnioski personalne na posiedzenie Wydziału.
6. Uchwalono złożyć kwotę 50 zł. na fundusz dla uczczenia ś. p. prof. A. A. Kryńskiego, członka honorowego T. N. S. W., na wydanie tomu pamiątkowego „Prac filologicznych”.
7. Uchwalono wnioski kol. Skarbnika w sprawie preliminarza budżetowego.

**Już się ukazał zeszyt 5, ostatni  
za rok 1932**

# **M U Z E U M**

---

czasopisma poświęconego sprawom wy-  
chowania i szkolnictwa

organu **TOWARZYSTWA NAUCZY-  
CIELI SZKÓŁ ŚREDNICH  
I WYŻSZYCH**

wydawany staraniem Okręgu Lwowskie-  
go T. N. S. W.

i zawiera:

Dr. W. OLSZEWSKIEGO: Na marginesie refor-  
my szkolnej (art. 44 O kształceniu nauczycieli).

Dr. J. MATAŁMANA: Stanowisko fizjologii  
i systematyki roślin w szkołach średnich.

EDWARDA TÜRSCHMIDA: Zagadnienie samo-  
rządu uczniowskiego w świetle doświadczeń po-  
czynionych na terenie Państw. Semin. Naucz.  
Męskiego w Białej.

**OCENY I SPRAWOZDANIA  
PRZEGLĄD CZASOPISM**

---

**REDAKCJA I ADMINISTRACJA**

**Lwów, ul. Łyczakowska 5. T. N. S. W.  
P. K. O. 154-375**

**Prenumerata roczna zł. 12.**



NIECH  
KAŻDY  
MŁODY  
CZYTA

# ISKRY

ROCZNIE z przesyłką zł. 19.60  
PÓLROCZNIE . . . „ 10.30  
KWARTALNIE . . . „ 5.40  
MIESIĘCZNIE . . . „ 2.—

...BO TO PRZECIEŻ  
NAJLEPSZY  
NAJWIĘKSZY  
NAJCIEKAWSZY  
NAJPIĘKNIEJSZY

DLA STARSZEJ MŁODZIEŻY  
TYGODNIK ILUSTROWANY

## TYLKO 1 ZŁOTY MIESIĘCZNIE

zamiast zł. 2 miesięcznie  
KOSZTUJE PRENUMERATA

# ISKIER

JEŻELI...

... zbierze się grupa osób (w klasie, szkole, zrzeszeniu) i zaprenumeruje conajmniej **10 egzemplarzy** pod jednym wspólnym adresem.

... prenumeratę wpłaci i będzie wpłacała regularnie zgóry conajmniej **na 10 dni naprzód** (a więc np. do 20 października za listopad i t. d.).

... zamówienia i pieniądze przysyłać będzie **wprost do Administracji.**

WARSZAWA, „ISKRY”, FILTROWA 75, P. K. O. 13893.

NA ŻĄDANIE NUMERY OKAZOWE BEZPŁATNIE.

# ENCYKLOPEDIA

PIERWSZA W POLSCE

DLAMŁODZIEY

## ŚWIAT i ŻYCIE

ZARYS ENCYKLOPEDYCZNY  
WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY I KULTURY

REDAKTOR  
Z. ŁEMPICKI

ZESZYT I — JUŻ WYSZEDŁ

| P R E N U M E R A T A |             |                       |         |
|-----------------------|-------------|-----------------------|---------|
| Ilość egzempl.        | Miesięcznie | $\frac{1}{2}$ rocznie | Rocznie |
| 1                     | 4.80        | 23.30                 | 45.15   |
| 2                     | 9.60        | 46.60                 | 90.25   |
| 3                     | 13.70       | 66.35                 | 128.60  |
| 4                     | 18.25       | 88.50                 | 171.50  |
| 5                     | 21.60       | 104.80                | 203.05  |
| 6                     | 25.95       | 125.70                | 243.65  |
| 7                     | 30.25       | 146.70                | 284.30  |
| 8                     | 34.60       | 167.65                | 324.90  |
| 9                     | 38.90       | 188.60                | 365.50  |
| 10                    | 40.80       | 197.90                | 383.55  |

Liczba zeszytów w ciągu roku 10. W lipcu i sierpniu zeszyty nie wychodzą. W tych miesiącach nie uiszcza się też przedpłaty miesięcznej. Cena egzemplarza pojedynczego poza prenumeratą zł. 6.—, plus porto zł. 0.85, razem zł. 6.85.

**WYD. KSIĄŻNICA-ATLAS T. N. S. W.**

Redaktor i Wydawca: Henryk Galle.

Nakładem Zarządu Głównego T. N. S. W.

Adres Redakcji i Administracji — Warszawa, Bracka 18.

Drukarnia Zakładów Wydawniczych M. Arct, Sp. Akc. w Warszawie, Czerniakowska 225.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.